Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5169 — 1/14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 16 ՋԻԼԳԱՏԷ 1320 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5169

درعلیه ده غلطه ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցo փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆրանկ
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:

Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՊԷՏՔԸ

Այս օրերս մեր մամլոյն մէջ քանիցս զանգատ յայտնուեցաւ թէ չատ քիչ բան կը թարգմանենք օտար գրականութիւններէ, որով սահմանափակուած կը մընանք մեր գրականութեան մէջ, եւ առիթը չենք ունենար ծանօթանալու օտար գրականութեանց գլուխ-գործոցներով։ Բսին թէ գրականութիւն մը չի կրնար առաջ երթալ՝ առանց օտար պատուաստներ ընդունելու, եւ թէ հետեւաբար մեր գրական ըմբռնումները կը մնան ոչ զարգացուն վիճակի մը մէջ։

Դանգատը չեմ ըսեր թէ անիրաւ է. ընդհակառակը։ Բայց կայ բան մը՝ զոր այդ խնդիրը յարուցանողները չեն մտաբերեր։ Թարգմանութիւնները բնական է որ օգտակար են ո՛ եւ է գրականութեան մը զարգացման համար, բայց անկէ առաջ, եւ անկէ աւելի օգտակար են մանաւանդ լեզուի մը զարգացման, բարգաւաճման, բարելաւութեան գործին։ Բուն օգուտը աս է, եւ ամէնէն առաջ այդ տեսակէտը պէտք է աչքի առջեւ բերել, ամէն անգամ որ ո՛ եւ է օտար գործի մը թարգմանութեան ձեռնարկուի։

Մեր աշխարհաբարը պէտք չէ մոռնալ որ տակաւին տղայ է, նոյն իսկ նորածին։ Ու չեմ գիտեր թէ առանց սա անշուշտ անիրաւաբար արհամարուած գրաբարին՝ ի՞նչ պիտի ըլլար իր վիճակը։ Փորձեր եղած են ասկէ առաջ՝ մեր գրական նոր լեզուն հաստատելու մի՛ միայն ժողովրդական բարբառին վրայ։ Ուրիշներ՝ գրաբարը իբր միակ հիմը բռնել ուզած են։ Վերջին տարիներս ալ գաւառաբարբառներու հարկը ծագեցաւ, եւ գտնուեցան մարդիկ՝ որոնք անպայման առաջարկ մը ըրին գրական լեզուն գաւառաբարբառներու պատուաստով մը միայն օժտելու։

Այս առաջարկներէն ամէնքն ալ իրենց որոշ արժէքն ու օգուտը ունին անշուշտ, բայց պէտք է ընդունիլ որ բան մը չեն արժեր առանձինն։ Անոնց ամէնքը մէկ գործածելու է։ Պէտք է լեզուն օժտել թէ՛ գրաբարին ճոխ սքանչելիքներով, թէ ժողովրդական բարբառին սիրունութիւններով, եւ թէ գաւառաբարբառներու հրայքոտ ասութիւններով, բառերով։ Անոնցմէ ամէն մէկը իր առանձնայատկութիւնները ունի, իր գեղեցկութիւնները ունի, հոգ չէ թէ արհամարհուած մնայ կարգ մը մնամիտներու կողմէ՝ որոնք պարզ չարգդրութեան ոճի մը մէջ միայն կը յամառին պարփակել իրենց գրութիւնները, եւ,—ծիծաղելի՛ յաւակնութիւն,—չեն ուզեր առկէ դուրս ո՛ եւ է կատարելագործութեան, ո՛ եւ է բարգաւաճման ու գեղեցկութեան գաղափար ընդունիլ։

* *

Լեզուի կատարելագործութեան այդ ջանքերուն մէջ՝ օտար լեզուէ թարգմանութիւններն ալ կրնան անագին դեր մը խաղալ։ Պէտք չէ՛ կարծել թէ օտար լեզուով գրուած ո՛ եւ է գործ մը այսօր կարելի է հայերէնի թարգմանել՝ իտէալ թարգմանութիւն մը ըրած ըլլալու յաւակնութեամբ։ Եթէ երբեք թարգմանիչը պէտք եղածին չափ զարգացում չունենայ, չիմացած պիտի մնայ բացատրութեան եղանակներու, ասութեանց, սրամտութեանց եւ նոյն իսկ բառերու հանդէպ՝ զորս շատ լաւ հասկնալով հանդերձ չպիտի կրնայ բնաւ թարգմանել։ Եւ անկէ ետքը, կամ ան է որ բոլորովին մէկ կողմ պիտի թողու թարգմանութիւնը, եւ կամ խենթ ու խելառ բան մը պիտի դնէ այն հատուածներուն տեղ՝ որոնց հայերէնը չպիտի կարենայ գտնել։

Զարգացման տէր, միտքը սուր եւ լեզուին կանոններուն, պայմաններուն ծանօթ թարգմանիչ մը սակայն, չպիտի վարանի այդ հատուածներուն առջեւ, եւ պիտի աշխատի կարելին ընել՝ զանոնք հայերէնի վերածելու համար։ Բացատրութեան դէմ բացատրութիւն մը պիտի գտնէ, բառին տեղ բառ մը պիտի ստեղծէ, եւ անթարգմանելի ասութեան կամ սրամիտ tirade՝ի մը պիտի կարենայ անանկ ձեւ մը տալ որ թէ՛ հայերէնով հասկնալի ըլլայ, եւ թէ մանաւանդ բան մը չկորսնցնէ իր սիրունութենէն։

Ասիկա՝ բնական է որ առանց յոգնութեան չըլլար։ Պէտք է կարդալ, բառարաններ խուզարկել ու մանաւանդ խորհիլ։ Ինչո՞ւ ըսած են թէ՝ լաւ թարգմանութիւն մը յաճախ հեղինակութենէ մը աւելի կ'արժէ։ Այդ աշխատութիւնը անշուշտ չի կրնար անպտուղ կատարեալ բան մը ըլլալ, բայց վերջապէս միշտ օգուտ մը կ'ունենայ, միշտ բան մը կ'աւելցնէ լեզուին, եւ առաջին թարգմանիչի մը չկրցածը երկրորդ մը կամ երրորդ մը ղլուխ կը հանէ, հետզհետէ աւելի լաւ պայմաններու մէջ։

* *

Ուրիշ տեսակէտով մը՝ պէտք է մասնաւոր ջանք մը տանիլ գիտական գործերու թարգմանութեան։ Օգուտը կրկնակի է։ Թէ՛ ժողովուրդը պէտք ունի գիտական դիւրահասկնալի գործերու, եւ թէ մանաւանդ լեզուն՝ որ բացարձակապէս աղքատ է գիտական բառերու մասին։ Պարզ գիտական գրուածք մը անգամ այսօր չենք կրնար թարգմանել մեր աշխարհաբառով՝ առանց օտար բառեր գործածելու։ Ինչո՞ւ այդ կարգի թարգմանութիւններ չըլլան, ինչո՞ւ գիտական բառերու հայերէնը չգտնուի, չկերտուի, ինչո՞ւ այդ բառերը չտարածուին լեզուին մէջ, չընդհանրանան ժողովուրդին մէջ։

Ատոնց մը՝ մերինները աւելի հոգածուէին այս մասին, եւ հրատարակուած գիրքերուն մէջ միշտ գլխաւոր տեղ մը կը բռնէին գիտական երկասիրութիւնները։ Հիմա սրամտրութիւնները փոխուած են, եւ մեզմէ չատեր ո՛չ թէ միայն համ մը չեն առներ գիտական երկասիրութիւններէ, այլ նաեւ չեն զգար թէ այդ կարգի աշխատութիւններ որչա՛փ կրնան նպաստել ժողովուրդին մտաւորական զարգացման։ Հոգագործներ կան՝ որոնք իրենց արհեստին նկատմամբ շատ նախնական ըմբռնումներ միայն ունին, այգեգործներ ունինք՝ որոնք իրենց արհեստին այբէն անդին չեն անցած։ Մի՛ եւնոյնը նաեւ բոլոր արհեստներուն, բոլոր մշակութեանց համար։ Ինչո՞ւ դիւրամատչելի, պզտիկ, ու մանաւանդ դիւրըմբռնելի հատորիկներով անոնցմէ իւրաքանչիւրին չծանօթացուի իր արհեստին բոլոր կատարելագործութիւնները, բոլոր թագուն, շահաւէտ կողմերը։

Ցաւալին հոն է որ բոլոր ասոնք չհասկցողները,—ինչպէս ամէն տգէտ,— տեսակ մը արհամարհալից ծաղրանքով կ'ողջունեն բոլոր գիտական հրատարակութիւնները։ Տոքթ. Տաղաւարեանի օրինակը մէջտեղն է։ Այդ յարգելի անձնաւորութիւնը, որ այս վերջին տարիներուն մէջ մանաւանդ, այնչափ լուրջ, այնչափ օգտակար գիտական երկասիրութիւններ հրատարակած է,—նոյն իսկ առանց իր շահը մտածելու,— պզտիկ բառարան մը հրատարակեց՝ դեղերու եւ հիւանդութեանց անուններու մասին։ Բառերէն մեծագոյն մասը իրե՛ն էին, եւ շատ քիչ բան միայն գտած էր լեզուին մէջ։ Ֆրան՝ երէն բառերուն նշանակութիւնը բացատրող։ Այդ գործը ուզեցին ծաղրել, թէեւ այսօր, նոյն իսկ այդ ծաղրողները անգիտակցաբար կը գործածեն Տաղաւարեա՛ն բառերը։ Դաղանիքը մէջտեղն է։ Բառարանը մեծ ընդունելութիւն գտաւ մասնաւորաբար խ՛ բագրատուններու մէջ՝ ուր ուրիշ ամէն տեղէ աւելի կը նեղուէին օրուան նշանաւոր անձնաւորութեանց հիւանդութեան կամ անախին անունը գտնելու համար։ Մամուլը այդ կերպով տարածեց բառերը, որոնցմէ մեծագոյն մասը ընդհանրացած են այսօր, եւ կը գործածուին լեզուին ամէնէն սովորական բառերուն պէս։

ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Շնորհալիի յղկած թարգմանութեան համեմատ կ'ամփոփենք Ս. Սարգսի վկայաբանութիւնը.

Մեծն Կոստանդիանոսի ատեն, ո՛ւր քրիստոնէութիւնը կը պայծառանար, կեսարիոյ մէջ յոյն զինուորական մը կար, Սարգիս անունով։ Սարգիս իր քաջութեամբ եւ հաւատարմութեամբ մեծ ծառայութիւններ ըրած՝ մեծ յարգ կը վայելէր բարեպաշտ Կոստանդիանոսի քով։ Քիչ ժամանակի մէջ զօրավար եղաւ Սարգիս՝ լիազօր իշխանութեամբ եւ իր այս բարձր դիրքը գործածեց քրիստոնէութիւնը տարածելու իր իշխանութեան մէջ։ Ինքը հաւատացեալ եւ բարեպաշտ քրիստոնեայ մըն էր։ տղայ հասակէն սորված էր Ս. Գրոց պատմութիւնն ու վարդապետութիւնը։ Կոստանդինոսի քրիստոնէացումը մեծ քաջալերութիւն մըն էր քրիստոնեայ աշխարհին համար։ Սարգիս զօրավար, ուրեմն, կրցաւ ո՛չ միայն իր անձնական համոզումներուն համեմատ գործել, այլ նաեւ գործեց պետական կրօնի բարգաւաճման համար։

Բայց երբ Կոստանդիանոսի յաջորդեց Յուլիանոս, փոխուեցաւ պահ մը՝ քրիստոնեայ աշխարհի ճակատագիրը։ Հաւատացեալ Սարգիսը, տագնապի մէջ էր Յուլիանոսի անուններով ընթացքին համդէպ։ Իր Մարտիրոս անուն զաւկին հետ, կը թողու իր հայրենի կալուածներն ու ճոխութիւնները, կը մեկնի Կեսարիայէն եւ կ'երթայ կը բնակի Հայոց մէջ։

Յուլիանոս պատերազմի ելած էր այդ միջոցին Պարսից դէմ։ Հայերը չուզեցին որ Սարգիս իրենց մէջ մնայ։ Յուլիանոս կրնար վրէժ լուծել։ Սարգիս կը սարսուի Պարսկաստան խոյս տալ։ հո՛ն կը ներկայանայ Շապուհին, որ հասկնալով թէ «հատուածի պատճառաւ» թողած է Հռոմոց երկիրը, եւ տեղեկանալով անոր քաջութիւններուն՝ զինուորական մեծ փառքերով կը քաջալերէ այս Հռոմ զօրականը։ Սարգիս իր այս փառքերը ու յաջողութիւններն ալ օգտակարապէս կը գործածէ՝ քրիստոնէութիւնը պայծառացնելու Պարսից բանակին մէջ։

Յուլիանոսի արշաւանքներուն առաջքը առնելու համար՝ Շապուհ՝ Սարգիս զրաւարէն յարմար մէկը չի գտներ. սա գիտէր Հռոմոց ռազմագիտութիւնը, ատոնց կարգն ու սարքը։ Սահմանագլխի վրայ երեք ամիս բանակ դրաւ Յուլիանոսի դէմ եւ ապահովութեան մէջ պահեց Շապուհի երկիրը։

Յուլիանոս, սակայն, ա՛յնչափ ստուարացուց եւ զօրացուց իր բանակը որ, Սարգսի բանակը սկսաւ վախնալ։ Սարգիս անոր ոյժ տալու համար, յայտնեց իր քրիստոնէութիւնը. իր քարոզութիւնը բոլորովին անօգուտ չեղաւ. շատեր մկրտուեցան եւ նոր հաւատքի զօրութեամբ դիմաւորեցին թշնամի բանակին։

Անոնք որ լսեցին Սարգսի քարոզութիւնը, բայց չընդունեցին զայն, ամբաստանեցին քրիստոնեայ զօրավարը Շապուհի առջեւ, թէ՝ իբր մոլորեցուցիչ եւ թէ իբր միաբանակից Հռոմիներուն։

Վրդովեցաւ Շապուհ եւ շատ վարպետութեամբ Տիզբոն կանչեց Զօրավարը՝ իբր թէ պատիւներու պիտի արժանացնէր։ Շապուհ իր հրամանը ղրկեց Սարգսին, անոր Մարտիրոս զաւկին հետ։ Մարտիրոս ճամբան թշնամիներու ձեռք կ'իյնայ, բայց հրաշքով կ'ազատի եւ կը յանձնուի իր հօրը՝ նոյն իսկ թշնամիներու ձեռքով։ Սարգիս երբ ընդունեց Շապուհի հրամանը, նախազգացում մը ունեցաւ, որ իր վախճանը կ'որոշուէր. քրիստոնէութիւն քարոզելով իր բանակին, հրաժեշտ կուտայ անոր եւ իր զաւկին հետ վերադառնալով Տիզբոն՝ կը ներկայանայ Շապուհին։

Շապուհ՝ ամէնէն բարձր շնորհներով ուզեց շլացնել Սարգիսը. սա անդրդուելի մնաց իր հաւատքին մէջ։ Մերժեց Ատրուշան երթալ եւ անտանելի եղաւ մոգերուն՝ որոնց զայրոյթին զոհ գնաց իր զաւակը, Մարտիրոս։ Ամբոխի մոլեգնութեան պիտի զոհուէր ինքը՝ Սարգիսն ալ՝ եթէ Շապուհ չարգիլեր։ Շահը կը յուսար որ պիտի սիրաշահէր այդպիսի քաջ զօրավար մը. ի զուր խոստումներ ըրաւ, Սարգիս չհաւանեցաւ։ Անմիջապէս հասաւ մահուան վճիռը։ Սալք կոչուած տեղը տարին զինքը՝ մահու պատիժը գործադրելու համար։ Հո՛ն հոգեշունչ աղօթքով զօրացուց ինքզինքը զօրավարը եւ շողաց դահիճին սուրը։

Սարգսի հետ գլխատուեցան իրեն հաւատարիմ «չորեքտասան զօրականք» եւս։

Քրիստոնեաներ յաջողեցան ձեռք բերել այդ վկաներուն մարմինները եւ պատուով թաղեցին։

Սուրբ Սարգիսեանց վկայութիւնը տեղի ունեցած է Յունուար 31ին։ Տարին ճշդիւ որոշուած չէ. Շապուհի եւ Յուլիանոսի ատեն դրուած է։ Ընդհանրապէս կը դրուի 362–363։

Շնորհալիին յղկած վկայաբանութիւնը կը վերջանայ իր յիշատակարանով.

«Այս ճառը ասորերէնէ հայերէնի թարգմանուեցաւ Միխայէլ անուն ասորի կրօնաւորի մը ձեռքով եւ մեր կարողութեան չափով յղկուեցաւ Հայոց Դիրիգորիս Կաթողիկոսի եղբօր՝ Ներսէս եպիսկոպոսի շարադրութեամբ, Հայոց 607 (=1158) թուին։ Թէ՛ ընթերցողներէն եւ թէ՛ ընդօրինակողներէն կը խնդրենք որ ասոր համար յաղնողները ձեր աղօթքով յիշէք Աստուծոյ առջեւ «յաւուր տոնի երանելւոյն» եւ կը խնդրենք նաեւ որ այս յիշատակարանը գրէք իւրքանչիւր գրութեան տանն. Ամէն»։

Յայտնաւորները այդ վկայութեան վրայ կ'աւելցնեն տեղագրական ծանօթութիւններ։

Ս. Սարգիս նահատակուած է Մաղնդարանի՝ այդ վայելուչ երկրին մօտ՝ Դաղման քաղքի մէջ։

Հաւատացեալներ իր մարմինը փոխադրած են Համիան քաղաքը։ Այդ տեղէն ալ կը փոխադրուի Կարբի քաղաքը Ս. Մեսրոպի ձեռքով։ հոն վանք մըն ալ կը շինէ։ Ս. Սարգսի ակռաներէն մէկը Ս. Մեսրոպ կը տանի Վրաստան եւ խաչի մը մէջ դնելով կը կանգնէ այդ խաչը Գագ գաւառի մէկ բլուրին վրայ. այս է «Գագայ Ս. Սարգիս» ըսուած ուխտատեղին, զոր, ինչպէս առաջ բերինք արդէն, կը յիշէ Վարդան պատմիչն ալ։

Ս. Սարգիս Պարսկաստանի ոչ միայն քրիստոնեաներուն մէջ՝ այլ նոյն իսկ ոչ-քրիստոնեաներուն մէջ ալ նշանաւոր եղած է եւ ամէն վկայաբանութիւն ալ անոնցմէ անցած է մեզի։

Երոպայի մէջ ալ շա՛տ հին ատեններէ ի վեր տարածուած է Ս. Սարգսի անունը, ուր Փեար. Չէին կը տօնուի անոր յիշատակը։

* *

Ս. Սարգսի Շարականը.

Ըսինք արդէն թէ ինքը՝ Շնորհալին կրնայ երդած ըլլալ Ս. Սարգսի ծանօթ Շարականը. այսինքն՝ Օրհնութիւնը. «Ամենասուրբ Երրորդութեանն»։

Միւս Շարականները (Հարց եւ այլն), Մարտիրոսաց Կանոնէն կ'երգուի պատշաճապէս։ Հետեւարար օրհնութիւնը կը մնայ միմիայն Ս. Սարգսի նուիրուած։

Թէ՛ գրուածքը եւ թէ՛ նիւթը շա՛տ գեղեցիկ է. Ս. Սարգսի ամբողջ պատմութիւնն ալ ամփոփուած է երկիւղած հայեացքով մը։

Բնական թարգմանութիւնը պիտի չկրնանք դնել հոս. միմիայն իմաստը կը քաղենք։—

1. Ս. Սարգիս՝ Ամենասուրբ Երրորդութեան ընտիր եւ հաւատարիմ ծառան է. քաջ եւ յաղթող նահատակ մըն է. շնորհի օթեւան է։ 2. Անմահ Յիսուսի սիրով խալուած է աշխարհի. խաչով պըսակուած սուրբ մըն է ան։ 3. Արդար արեւին մեծ կարապետը եւ պայծառ արուսեակն է Ս. Սարգիս, որ արեւմուտքէն (Հռոմոմներու քովէն) Արեւելք (Պարսկաստան) ցոլացաւ, անճառ ճառագայթ մըն է. 4. Հայոց ալ աւետիս բերաւ ան, անմահ տուկնկ մըն է ա՛ն։ 5. Իր Մարտիրոս զաւկին հետ առաքեալի պէս վառուած մտաւ նահատակութեան հանդէսը, երկուքն ալ մեծ պսակաւորներ են։ 6. Դերադոյն պատիւ առած է Բարձրեալէն, Բանին (=Քրիստոսի) առջեւ բարեխօս է, խնդրուածները կը կատարէ, աղօթքները կը լսէ. գերեհան ալ է։ 7. Մարդոց ցաւերուն զօրեղ բժիշկն է, արցունքները կը սրբէ, նեղուածներուն հանգիստ կուտայ, վշտացածները կը մխիթարէ։ 8. Հաւատացեալներու շրթունքներուն վրայ գեղեցիկ եւ բարի անուն մըն է, քաղցր եւ անուշ պտուղ մըն է ա՛ն, որ ամէն տեղ կը յիշուի եւ կը փառաւորուի։ 9. Ցուսոյ սաղարտ մըն է ա՛ն եւն.։ 10. Խաչաշարժար սուրբ դիտապետ մըն է ա՛ն, որ հրաշագործ անուն մը ունի թէ՛ խաչի վրայ եւ թէ եկեղեցիի մէջ (ակնարկութիւն Ս. Սարգսի անունով անկած խաչի եւ շինած եկեղեցիներուն) մանաւանդ աւելի պայծառ է Դագայ գլուխը, զոր Ս. Մեսրոպ օրհնեց, բագինները կործանող սուրբ մըն է ա՛ն։

Բոլոր տուներուն վերջը «Բարեխօս լեր առ Քրիստոս վասն անձանց մերոց» կը կրկնուի։ Եւ ամէն տան մէջ «երգահաս սուրբ Սարգիս» կը կոչուի. միայն Ցրդ տան մէջ «ատենասաս» ըսուած է։ իբր բացառութիւն այդ բացառիկ տան մէջ։

ԲԱԲԳԷՆ Վ. ԱՐԴԱՊԵՏ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՄԱԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՆՋԱՐԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմա յաճախ կը լսենք բանջարակերութեան, արհեստական միջոցներով պատրաստուած սնունդներու եւ ուրիշ ատոնց նման նորութեանց մասին, — նորութիւններ՝ որոնք մեծապէս հայեցողութեանց վրայ հիմնուած են, եւ գրեթէ զուրկ կը գտնուին գործնական կարեւորութենէ։ Եւ որովհետեւ մերայնոց մէջ երբեք չեն պակսիր անհասներ՝ որոնք ընդօրինակելու դիւրահաղորդ յարմարութեամբ կը հետեւին ամէն տեսակ նորութեանց՝ առանց լաւ մը քննելու եւ ուսումնասիրելու անոնց ներքին արժէքը եւ կարեւորութիւնը, ներկայիս նիւթ առնելով բանջարակերութիւնը՝ պիտի աշխատինք մատնանիշ ընելու անոր նպաստաւոր եւ անոր նպաստ կողմերը՝ իբրեւ սննդական դրութիւն մը։

Բանջարակերները (Vegetarian) կը պնդեն, եւ այն ալ իրաւամբ թէ՝ կենդանեայ մսերը չեն պարունակեր բան մը որ առնուած չէ նախ եւ առաջ բուսեղէններէ եւ թէ կերակուրներէն ընդունած բոլոր զօրութիւնը ի բնէ ամբարուած է տունկերու մէջ՝ արեգակն ճառագայթներուն միջոցաւ։ Անոնք յիշել կու տան մեզի թէ՝ մսեղէն կերակուրները զուրկ են գարտօհայտրէիներէ, որոնք կը կազմեն մեր կերակուրներու մէկ կարեւոր տարրը, եւ թէ՝ մսեղէնները մինչեւ իսկ իրենց ամենալաւ ձեւին տակ միակողմանի սնունդ մը միայն կրնան համարուիլ։ Անոնք կ'ըսեն թէ՝ ի բաց առեալ ptomaïnները եւ հիւանդութիւն արտադրող մանրէներ՝ որոնք կը գտնուին ապականած միսերու մէջ, միշտակն թթուն՝ զոր մսեղէնները կը պարունակեն, անմիջական պատճառ մըն է շատ մը հիւանդութիւններու, եւ առաջ կը բերէ կանխահաս ծերութիւն եւ մահ։ Անոնք նաեւ կը պնդեն թէ՝ մսեղէն կերակուրներու պարունակած բոթիֆներուն մեծագոյն մասը երբեք չեն մտներ մարմնոյ հիւսուածներուն կազմութեան, այլ միայն կը մատակարարեն ջերմութիւն մարմնոյն, երբ գարտօհայտրէները անբաւական են կերակուրներու մէջ, եւ թէ ցորենական արմտիք եւ ուրիշ սերմեր կը պարունակեն բոթիֆներ՝ որոնք մարմնոյն անհրաժեշտօրէն պէտք եղածէն աւելի են։ Անոնք աւելի առաջ կ'երթան իրենց հայեցողութեանց մէջ, եւ կը պնդեն թէ՝ նախնական մարդը բանջարակեր մըն էր, եւ թէ Ծնն. Թ. 3. նոր պատուէր մըն էր որ պատշաճ դատուած էր ֆիզիքական պարագաներուն փոփոխութեամբը։

Առաջ մանրամասնօրէն քննելու բանջարակերութեան փիլիսոփայական եւ առողջաբանական տեսակէտները, կրնանք վստահաբար ըսել թէ՝ կան մարդիկ որոնք պէտք ունին կենդանական սնունդի։ Միւս կողմէ՝ մարդկային անդամալնութիւնը ստուգապէս կը սորվեցնէ մեզ թէ՝ մարդէակը իր կազմակերպութեանը մէջ մասնաւորաբար օժտուած է մսակեր անասուններու յատուկ բռնելու, մեռցնելու, ծամելու, մարսելու եւ իւրացնելու գործիներով եւ գործարաններով։ Բսել թէ միս ուտելը արդիւնք է մարդուս տարասեռութեան եւ վատթարացման—ինչպէս կը պնդեն բանջարակերները— բոլորովին այլանդակ եւ անտեղի է, եւ առանց ո եւ է հիմնական ապացոյցի։

Ցիրաւի՛ կան երկիրներ, ուր մսեղէն կերակուրները կը գործածուին չափազանցօրէն, եւ ուր այս չափազանցութեան զոհերը յաճախ կը տառապին բնամէղմն արեան մէջ չափէն աւելի հաւաքուելէն, յոգացաւէ եւն.։ Բայց որովհետեւ մսի գործածութիւնը երբեմն չափազանցութեան կը տարուի, եւ կամ անիկա չի համաձայնիր կարգ մը մարդոց ստամոքսին հետ՝ ասկէ չի հետեւիր թէ անիկա բոլորովին վնասակար է։ Ճշմարտութիւնը այն է թէ՝ կարգ մը խառնուածներ կը պահանջեն մսեղէն սնունդ, մինչդեռ ուրիշներ նուազ պէտք ունին անոր։

Մարդիկ որ կը պատկանին ջղուտ, եւ արիւնոտ (sanguine) դասակարգին, եւ ունին մեծ ստամոքս եւ առատ ստամոքսի հեղուկ, կրնան միս ուտել առատութեամբ։ Այսպիսիները կը սպառուն շատ մը ջղային զօրութիւն, մարմնոյն կը պարունակէ մեծ քանակութեամբ ջուր, եւ պէտք ունին շատ մը ալպիւմին պարունակող հիւթ (lymph) չինելու։ Մինչդեռ անոնք որ կը պատկանին հիւթային (lymphetic) դասակարգին, ունին պզտիկ ստամոքս, եւ իրենց մարսողական գործողութիւնը մեծ մասամբ կը կատարուի բարակ աղիքներու առաջին մասին մէջ, եւ լեարդի միջոցաւ, այնպիսիներուն համար ցորենի վերաբերեալ արմտիքի եւ պտղեղինաց գործածութիւնը աւելի նպաստաւոր եւ աւելի օգտակար է։ Անոնք աւելի պէտք ունին դիւերային զարգացման, որպէս զի կարենան լաւ կերպով մարսել եւ իւրացընել իրենց կերակուրները. հետեւաբար՝ ջերմութիւն եւ ոյժ արտադրող կերակուրներու հարկաւորութիւնը։

Ասկէ զատ՝ մեր կերակուրներուն ընտրութեան մասին պէտք է առաջնորդենք ո՛չ միայն անոնց պարունակած հարիւրին այսչափ ածխածինով եւ բորակածինով, այլ նաեւ անոնց համադամութեամբը եւ դիւրամարսելութեամբը։ Սննդարար կերակուր մը ո՛չ միայն քիմիականապէս յարմար ըլլալու է, այլ նաեւ համադամ եւ դիւրամարս։ Այսպէս՝ շատ բուսեղէններ կամ ընդեղէններ, ինչպէս ոլոռն, միսէն վար չեն մնար իրենց մէջ պարունակած բորակածնի քանակութեան մասին, բայց ասկէ չի հետեւիր թէ ոլոռն այնչափ սննդարար է, որչափ միսը։ Մարդոց մեծագոյն մասը կրնայ աւելի դիւրին կերպով ծծել 3.3 կրամ բորակածին 100 կրամ միսէն՝ քան 100 կրամ չորցած ոլոռնէն։ Դարձեալ՝ ոլոռն, բակլայ, մինչեւ անգամ չաղանակ եւ վայրի կաղին իրենց քիմիական բաղադրութեամբ յարմար սնունդներ էն, բայց համադամ չեն։

Մսեղէն կերակուրները թէ՛ համադամ են եւ թէ դիւրամարս, կ'ընծայեն ամենամեծ քանակութեամբ սնունդ՝ մեծապէս կեղրոնացած վիճակի մը մէջ։

Կերակուրները չեփուած ուտելու քմահաճոյքը՝ որ բանջարակերներու գլխաւոր համար, պատճառը սա է որ տկար եւ նըուազ պաշտպանուած է, կամ թերեւս աւելի մօտէն կը դիտուի։ Մնաց որ դէշ սուրբեր, դէշ հրեշտակներ ալ կան. Շուլէթ դէշ սուրբ մըն է, այս է ամէնը։ Բայց իր բանաստեղծութիւնները հոգեւոր ճշմարիտ բանաստեղծութիւններ են, եւ շատ աւելի գեղեցիկ քան այն ամէն այս կարգի քերթուածները՝ զորս արտադրեցին եպիսկոպոսները եւ թատրոնի բանաստեղծները, մինչ. դարուն մէջ.

Թէրէղ ընդմիջեց Բոլ Վէնսի խօսքը։

—Մինչ Շուլէթի վրայ կը խօսինք, այս առթիւ իմ կարծիքս յայտնեմ ձեր բարեկամին՝ Տէյլրթրի նկատմամբ։ Հրապուրիչ միտք մը ունի։

Մանկամարդ կինը աւելցուց.

—Թերեւս քիչ մը շատ ինքնամփոփուած է։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (23)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆԸ

Դ.

—Կատա՛կ կ'ընէք, ըսաւ Պ. Մարթէն։

—Չեմ կարծեր, ըսաւ Թէրէղ։ Պ. Վէնս կը խոստովանի թէ հոգիները անթափանցելի են ուրիշ հոգիներու եւ կը տառապի ատոր համար։ Ինքզինքը առանձին կը զգայ, երբ կը խորհի, առանձին՝ երբ կը գրէ։ Ինչ որ ալ ընեն, մարդ միշտ առանձին է աշխարհի վրայ։ Անոր ըսել ուզածն ալ ատիկա է։ Իրաւունք ունի։ Մարդիկ միշտ բացատրութիւններ կուտան, բայց չեն կրնար ըմբռնել զիրար։

—Ատկէ զատ՝ շարժուձեւերը կան, ըսաւ Բոլ Վէնս։

—Ձէ՞ք կարծեր թէ, պարո՛ն Վէնս, սեսակ մը մեհենադրոյներ ալ այդ շարժուձեւերն են։ Լո՛ւր ունիք Պ. Շուլէթի վրայ։ Ալ ուրիշ չեմ տեսներ զայն։

Վէնս պատասխանեց թէ Շուլէթ շատ զբաղած էր Սէն-Ֆրանսուայի միաբանութիւնը բարեկարգելու գործով։

—Այդ գործին գաղափարը յղացած է, տիկին, հրաշալի կերպով մը, օր մը, երբ Մարիային այցելութիւն կ'ուտար այն միշտ խոնաւ փողոցին մէջ, ուր կը գտնուէր անոր բնակարանը, Օթէլ-Տիէօյի եռեւի կողմը, ծռած տուներով չրջապատուած։ Դիտէք թէ Մարիա այն սուրբը եւ Մարտիրոսուհին է որ կը քաւէ ժողովրդեան մեղքերը։ Երկու դարու այցելուներէն իւղոտած զանգակին բռնատեղին քաշեց։ Կամ այն է որ գինեվաճառին մօտ գտնուելուն, ուր ընտանի կը համարուէր, եւ կամ այն է որ իր սենեակին մէջ զբաղած ըլլալուն համար, Մարտիրոսուհին չբացաւ դուռը։ Շուլէթ երկար ատեն հնչեցուց զանգակը, այնչափ ուժգին կերպով որ չուանը ձեռքը մնաց ցրուներատեղիին հետ։ Խորհրդանշաններ յըզանալու եւ իրերու թաքուն խմաստին թափանցելու մասին ճարտար, խկոյն ըմբռնեց թէ այդ չուանը չէր ըրեր՝ առանց հոգեկան զօրութեանց թռչտութեանը։ Խորհեցաւ ատոր վրայ։ Չուանը ծածկուած էր սեւ ու փակչուն իւղով։ Իրեն համար գօտի մը չինեց անկէ եւ հաւատաց թէ ինքը ընտրուած էր՝ Սէն-Ֆրանսուայի միաբանութիւնը իր նախկին անարատ վիճակին մէջ դնելու համար։ Հրաժարեցաւ կիներու գեղեցկութենէն, բանաստեղծութեան հեշտանքներէն, փառքի չողչողումներէն, ու երանելիներուն կեանքը եւ վարդապետութիւնը ուսումնասիրեց։ Սակայն իր հրատարակչին ծախեց Պլանշիս անուն գիրք մը, որ ամէն տեսակ սէրերու նկարագրութիւնը կ'ընէ։

Հպարտութիւն կը զգայ՝ անոր մէջ ինքզինքը մեղապարտ ցուցնելով վայելչօրէն։ Բայց, իր միստիքական ձեռնարկութեանց վնասէն աւելի, այս գիրքը կը նպաստաւորէ զանոնք, քանի որ այդ գործը պիտի սրբագրուէր յետոյ եւ պարկեշտ ու օրինակելի բան մը պիտի դառնար, եւ քանի որ իր հրատարակիչէն ստացած ոսկիներուն շնորհիւ, զոր իրեն չպիտի տրուէր՝ աւելի պարկեշտ երկի մը համար, ուխտագնացութիւն մը պիտի կատարէր Ասիզ։

Տիկին Մարթէն, զուարճացած, հարցուց թէ ո՞րքան ճշմարիտ էր այդ պատմութիւնը։ Վէնս պատասխանեց թէ պէտք չկար փնտռելու անոր ստուգութիւնը։

Բոլ Վէնս կէս մը կը խոստովանէր թէ ինքը Շուլէթի տեսլապաշտ պատմագիրն էր եւ թէ իր պատմած արկածները պէտք չէր իրենց գրական եւ տառական իմաստովը առնել։

Դէթ Բոլ Վէնս կը հաւաստէր թէ Շուլէթ հրատարակած էր Պլանշիսը եւ կ'ուզէր այցելել Սէն-Ֆրանսուայի խցիկը եւ չիրիմը։

—Բայց այն ատեն, գոչեց տիկին Մարթէն, մէկտեղ Իտալիա կը տանիմ զայն։ Պարոն Վէնս, գտէք զայն ու հոս բերէք։ Ցառաջիկայ շաբթու կը մեկնիմ։

Պ. Մարթէն ներողութիւն խնդրեց որ չէր կրնար աւելի երկար ատեն մնալ։ Հարկ էր աւարտել տեղեկագիր մը՝

սկզբունքներէն մէկը կը ներկայացնէ, պարզապէս reductio ad absurdum մըն է։ Բանջարակիներու կողմէն առաջ բերուած կարծիքը թէ չփոփոխած կամ հում մնունդը եփուածէն աւելի աղէկ է, որովհետեւ բրթթօփլաղմիք զանգուածները կը լուծուին եւ կը ջնջուին կրակի ազդեցութեան ներքեւ, թէեւ հիմնապէս սխալ կարծիք մըն է, սակայն ունի իր մէջ սակաւ ինչ ճշմարտութիւն։ Չեփուած կերակուրներ գործածելու դաղափարը չիսակ է միայն, երբ անիկա վերաբերութիւն ունի մարդուս բնական կերակուրներուն, — ինչպէս՝ հասուն պտուղներ, կաղիններ, ցորենհատներ եւ կաթ։ Մի միայն օգուտը՝ զոր կարելի է ձեռք ձգել այն կերակրեղէններէն՝ որոնց բրթթօփլաղմները կենդանի են, երբ անոնք կուլ կը տրուին, այն է թէ՝ ապրող բջիջները յաջողութեամբ եւ երկայն ժամանակ կը դիմադրեն միքրոպներու յարձակումներուն ստամոքսի եւ աղիքներու մէջ ու կը կասեցնեն անոնց խմորեցուցիչ եւ փտեցուցիչ ձգտումները։ Սակայն պէտք է յիշել թէ՝ կերակրեղէնները, ըլլան անոնք կենդանական կամ բուսական, եփուած կամ չեփուած՝ վերջ ի վերջոյ պէտք է վերածուին մարսողական գործարաններու աղդեցութեան ներքեւ անխորշաւոր կամ կատարելապէս հեղուկ վիճակի մը՝ անոնց իւրացուցիչը եւ նոյն իսկ ծծուիլը կարելի ըլլալէ առաջ։

Ցաւալի է տեսնել որ կարգ մը մարդիկ, ենթակայ ջղային տկարութեանց, դժուարամարսութեան եւ կամ յոգնաւէ՝ որոնք հաւատք ընծայելով մէկ քանի երազայոյզ տեսակցանգէններու արտայայտած կարծիքներուն՝ սովամահ կ'ըլլան իրենց մարմնոյն հիւսուածքները, եւ կը թթուեցնեն իրենց արիւնը ապրելով միայն պտուղներով։ Աւելորդ է ըսել թէ՝ պտուղները կը պարունակեն իրենց մէջ խիստ քիչ մնունդ։ Թէեւ անոնք լաւ կը յարմարին այն կարգի մարդոց որոնք ի բնէ օժտուած են զօրաւոր ստամոքսի լորձաթաղանթով, եւ բոլորովին ալքալեան արիւնով՝ այդպիսիներուն տալով որովայնաշուծութիւն եւ դուարթութիւն։ սակայն դժուարաւորութեան ենթակայ եղողներէն չատերուն համար՝ պղեղները առաջինն են չհամաձայնող կերակուրներու կարգին մէջ, եւ տկարակազմ մարդոց համար ամենաանպիտան մնունդ մը կը կազմեն՝ բաղդատելով ուրիշ սնունդարար եւ հիւսուածք արտադրող կերակուրներու հետ։ Հեղինակութիւն մը կ'ըսէ թէ ջղային մարդիկ, մարդիկ որ վատառողջ եւ նկուն վիճակի մը մէջ կը գտնուին, պէտք է միս ուտեն առատութեամբ։

Դեռ մօտերս՝ բանջարակիները համաժողովի մը մէջ խօսեցան իրենց սիրելի կերակրեղէններու չէ թէ բաղմաթիւութեանը՝ այլ անոնց միջոցաւ մարդուս փիղիքական հոգեւորացնելու կարելիութեանը վրայ։ Այս դաղափարը թէ մարդիկ պիտի հաւանին հոգեւորացուիլ կարգ մը կերակուրներով, որոնք հաւասարապէս կը մերժեն խորոված մսի պարզութիւնը, եւ ֆրանսական խոհակերութեան նրբութիւնը՝ խիստ եթերական կը թուի մեզ գործնականին մէջ։

Բան մեր խոնարհ կարծեաց՝ առողջ ախորժակ մը եւ ողջմտութիւնը երկու գերազանց եւ ընտիր առաջնորդներ են՝ հետեւելու համար մեր կերակուրները ընտրելու գործին մէջ։ եւ անոնդ մը որ կը միացնէ իր մէջ միս, ցորենի վերաբերեալ արմատք եւ պտղեղէններ, ներկայացած կը կազմէ ամենալաւ մնունդը մարդոց մեծամասնութեան համար։

ՏՈՔԹ. Ս. Վ. ԵՂԵԿԻԷԼԵԱՆ

ՎԵՇՈՑԻ ԱՂՋԻԿԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Օրիորդ Ֆանիի Լօվալ ամենախորին սէր ու երախտագիտութիւն կը տածէր իր հօրեղբօր, Պ. Թիէպոյի, ու իր հօրեղբօր կնոջ, Տիկին Թիէպոյի մասին։

Այս հէք աղջիկը, չատ մասաղ տարիքի մէջ որբ ու անոնք մնալուն պատճառաւ, իսկոյն ընդունուած էր իր հօրեղբօր տան մէջ, ուր եւ ճշմարիտ գուրգուրանքով մը մեծցուած էր։ Ֆանիի ոչինչ ժառանգած էր իր ծնողքէն, բայց հօրեղբայրը զայն գորովալիր ու բարեկիրթ կերպով մը սնուցած էր ու անոր դաղտուած չէր ո՛ր եւ է զրկումի դատնութիւն։ Ասկէ զատ, իր եղբօր աղջկան յիսուն հազար ֆրանք յատկացուցած էր իբր դրամօժիտ, երբ նա ամուսնանալու տարիքը թեւակոխէր։

Այս ատիճան աղնուասրտութեան ու մարդասիրութեան հանդէպ, միթէ կարելի՞ էր չհամակուիլ երախտագիտական անկեղծ զդացումով մը... մանաւանդ որ Ֆանիի Լօվալ չատ բարեսիրտ, չատ զգայուն, չատ երախտաճանաչ աղջիկ մըն էր։ Ուստի պաղտելու չէի կը սիրէր իր հօրեղբայրն ու իր հօրեղբօր կինը, ու, անոնց սիրոյն ա՛լ աւելի արժանանալու համար, չէր դադրեր իր ձեռքէն եկածն ընելէ։ Անոնց մէ վայելած կարեկցութիւնն ու մարդասիրութիւնը մէկ բանով միայն կրնար փոխարինել. անոնց աղջկան՝ Ժիւլիին՝ միշտ կ'օգնէր իբր քոյր մը, իբր ընկերուհի մը, իբր ոպասուհի մը։

Երբ Ֆանիի իր հօրեղբօր տունն եկաւութը տարեկան էր, իսկ իր հօրեղբօր աղջիկը՝ Ժիւլի՝ դեռ չորս տարեկան։ Ֆանիի որովհետեւ չատ կը սիրէր այս աղջիկը, անմիջապէս սկսած էր լաւ վարուիլ անոր հետ, ու իբր մեծ քոյր մը անդուլ հոգածութիւն ցոյց տուած էր անոր մասին։

Օրն ի բուն չէր դատուեր այդ փոքրիկ աղջկան քովէն, մանրավէպեր կը պատմէր անոր, կը խաղար անոր հետ, նոյն իսկ սպասուհի մը պէտքն առանց դժալի ընել տալու կը զբաղեցնէր աղջնակը։ Տիկին Թիէպո մեծապէս կ'ուրախանար իր աղջկան՝ Ժիւլիին այսպիսի ընկերուհի մը ունենալուն վրայ։ Այլ եւս ինա՛ պէտք չէր դէր Ժիւլիով զբաղելու, եւ կրնար իր դործերուն պարապիլ։

Իսկ փոքրիկ Ժիւլին թերեւս իր մօրմէն աւելի կը սիրէր Ֆանին, միայն անոր հետ զանուած ատեն՝ հանդարտօրէն կը խաղար, ինա՛ չէր լար, դիւրէր ցորեկ Ֆանին իր քով կ'ուզէր։ Անա մանկական տարիքէն սկսող գուրգուրանքի ու աղապատանքի այս սերտ յօրակապը տարուէ տարի աւելի լրջացած, աւելի ամրապնդուած էր։

Ֆանի ա՛յնչափ պաշտպանողական ու համակրական կերպով կը վարուէր, որ Ժիւլի երբեք ափէթ ունեցած չէր մէկ անդամ իսկ նախանձիլ անոր վրայ։

Մինչեւ անդամ, թէեւ Ֆանի քանը մէկ տարեկան եղած էր եւ Ժիւլի՝ տասնրուք, թէեւ ամէն ոք սկսած էր առաջինին յարդանք ու սէր ցոյց տալ յաւէտ, բայց Ժիւլի դարձեալ չէր նախանձեր ուայս գնահատումին արժանի կը համարէր դեղանի Ֆանին։ Սառագիւ հրաշադեղ աղջիկ մըն էր Ֆանի, այնպէս որ բոլոր զայն տեսնողները հնչախարսիկ գեղեցկութեան տիպար մը կը նկատէին։ Թէպէտ Ժիւլին ալ սիրուն, շնորհագեղ, տաքարիւն աղջիկ մըն էր, բայց Ֆանիին բաղդատմամբ՝ չատ ետ կը մնար։ Սակայն եւ այնպէս Ֆանին բնա՛ գոհ չէր ըլլար, երբ զինքը ուրիշներէ կը նախադասէին այս կերպով։

Այս պարագան Ժիւլիին լրջաբարոյութեան ընծայելով, ստէպ կ'առարկէր իրեն տրուած առաջնութեան դէմ։ Սակայն Ժիւլի պատրաստարանորէն կը պատասխանէր իսկոյն։

—Ո՛չ, ինդիրը լրջաբարոյութեան վրայ չէ, այլ դուն ինքդ չատ աւելի արժանի ես սիրուելու։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի սիրուելու կարգը նախ քուկդ է, յետոյ կարգն ինծի պիտի դայ...

—Ո՛չ դուն չատ հարուստ մարդու մը աղջիկն ես, չատ ճոխ օժիտ մը պիտի ունենաս, իսկ ես աղքատ ու որբ աղջիկ մըն եմ։ Համեմատաբար աննչան է այն դրամօժիտը՝ զոր հայրդ բարեհաճած է յատկացնել ինծի։ Մի կարծեր թէ տրուունդ ունիմ այս մասին, այլ ճշմարտութիւնը քեզ խօսելու հարկին մէջ կը դանուիմ, այլուստ, առ յաւէտ երախտապարտ եմ հօրդ մեծանձնութեան հանդէպ։ Դիտեմ թէ ցկեանս չպիտի կարենամ հատուցանել այս պարտքս։ Հիմա զանց առնելով այս պարագան, լրջօրէն խօսակցինք։ Ես երբեք չեմ կրնար քեզի հաւասարիլ, պէտք չէ որ ուշադրութիւնէդ վրիպի այս կէտը։ Ա՛լ ազայ չենք։ Կ'ենթադրեմ որ մինչեւ միլիոնատէր սեղանաւորի մը որդին, որ բնա՛ չի վարանիր քեզ հետ ամուսնանալու մասին, մինչեւ անդամ չի վիչանիր ուշադիր ակնարկ մը արձակել ինծի։ Ընդհակառակը, մինչեւ փոքր վաճառական մը, հասարակ արհեստագործ մը որ իրեն պատիւ կը համարի ամուսնութեան խնդրել զիս, մտքէն անդամ չանցներ խնդրել քու ձեռքդ, այնպէս չէ՞...

—Շատ լաւ, անուշիկս... իրաւունք ունիս... քանի որ հարկն այսպէս կը պահանջէ եղեր։

—Եթէ ուզող գտնուի՝ կը յօժարիմ քեզմէ առաջ ամուսնանալ, սակայն մէկ պայմանով...։

—Ինչպէս։

—Անպատճառ դուն պիտի հաւնիս այն անձին՝ որ ուզէ ամուսնանալ ինծի հետ, դուն պիտի գնահատես եւ որոշես թէ կրնայ ինծի արժանի ամուսին մը ըլլալ։ Ես միշտ քու խորհուրդիդ համաձայն պիտի վարուիմ։ Քու բարեիղձութեանդ կը յանձնեմ զայս։ Ձիրմ տարիքէս ի վեր դուն մեծցուցիր զիս, դուն կրթեցիր, դուն հոգածու եղար իմ երջանկութեանս ու հանգստութեանս, կենսական այս կարեւոր խնդիրին մէջ ալ դարձեալ դուն քարեբարտիկ պիտի ընես զիս։ Կը խոստանամ։ Նոյն իսկ պիտի երդնում ինծի։

Ֆանիի խորհեցաւ պահ մը։ Առաջարկը չատ ծանրակշիռ էր, բայց եւ այնպէս, Ժիւլին երջանիկ ու գոհ ընելու համար, ասոր ալ հաւանելէ չվերցաւ, ըսելով.

—Շատ լաւ, դ'երդնում...։

Կարին Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

(Շար.)

Արտաքին Լուրեր

ՎԻԵՆՆԱ

Եուարեճասի ճակատամարտը. — Բանակցութիւնները.—Երեք տերութեանց բրոթոքոլները.— Կարծիքը Պերլինի մէջ.— Վերջին լուրեր։

Բարաքաս, 9 փետրուար.— Ֆէրրէր զօրավարը, որ երէկ հաղար հինդ հարիւր հոգիով ճամբայ ելած էր, այսօր յարձակեցաւ Բասթրայի թշնամիներուն վրայ որոնք Եուարէնասը կը գրաւեն։ Զօրավարը, երկու ժամուան ճակատամարտ մը եաքը, գրաւեց այդ տեղը։

Ուաշինկթընն.—Անդլիոյ դեսպան Սըր Մ. Հէրպերթ Պ. Պոուլին յանձնեց բրոթոքոլի նախնական ծրագիր մը որ ամէն կերպով գոհացուցիչ հանգամանք ունի։ Դիտողութիւններ կ'ըլլան, սակայն, այն յայտարարութեան դէմ թէ բրիտանական հպատակները խոչանգուած ըլլան Վէնեցուէլայի քաղաքացիներուն եւ զինուորներուն կողմէ։ Գերմանիա եւ Իտալիա կը սպնդին նախամեծարութեան վրայ, պահանջում մը զոր Պ. Պոուլին կը մերժէ, թէեւ կարեւոր փոփոխութիւններ կատարուած ըլլան։ Անդլիա կ'ընդդիմանայ իր դաշնակիցներուն ըրած ջանքերուն՝ նախամեծարութեան իրաւունք ստանալու մասին։ Կը կարծուի թէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ ընթացքը պէտք է վերադրել այն իրողութեան թէ այդ տէրութիւնները չեն ուզեր խնդիրը ներկայացնել Լա Հէյի իրաւաբարական ատեանին։ Անդլիոյ նախնական բրոթոքոլը կ'առաջարկէ նախամեծարութեան խնդրին կարգադրութիւնը ներկայացնել Լա Հէյի իրաւաբարական ատեանին։

Պերլին.—Հոս կ'ըսուի թէ վերջին քանի մը օրերու անորոշ վիճակէն ետքը, կարելի պիտի ըլլայ քիչ մը աւելի առաջ տանիլ Վէնեցուէլայի խնդրոյն բանակցութիւնները։ Բոսք կ'ըսէ.—«Ի՛մանանք թէ Ուաշինկթընի մէջ բանակցութեանց աւարտումը մօտալուտ է. քանի որ համաձայնութիւն մը դոյացած է առկախ խնդիրներու մասին։ Տէրութեանց ներկայացուցիչները դատ դատ բրոթոքոլներ պիտի ստորագրեն, յետոյ հաւաքաբար ուրիշ բրոթոքոլ մը պիտի ստորագրեն պաշարման մասին։ Երեք տէրութեանց նախամեծարութեան իրաւունք ունենալու խնդիրը պիտի ներկայացուի Լա Հէյի իրաւաբարական ատեանին, ինչպէս ծանուցուեցաւ։ Հետեւաբար անհնարելի է Պ. Պոուլինի այն յայտարարութիւնը, որով չընդունիր մէկ անձի իրաւաբարութիւնը, այլ կ'ուզէ որ քանի մը իրաւաբարներ անուանուին։ Անհասկնալի ըլլալու պատճառը այն է թէ գործին սկիզբէն ի վեր տէրութիւնները մտադիր էին դիմել Լա Հէյի ատեանին, երբ Պ. Ռուզվէլթ մերժէր իրաւաբարութիւնը։

Ուաշինկթընն.— Պ. Պոուլին առջի իրիկուն այցելութիւն տուաւ Անդլիոյ դեսպանին։ Հոն կը դտնուէին նաեւ Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարը եւ Իտալիոյ դեսպանը, որոնց հետ տեսակցեցաւ նաեւ Պ. Պոուլին։ Իտալիոյ դեսպանը պահանջեց որ բրոթոքոլին մէջ յօդուած մը աւելցուի՝ փոփոխութիւն մը ընելու Իտալիոյ եւ Վէնեցուէլայի մէջ եղած բարեկամական դաշնադրութեան, այն կերպով որ Իտալիա ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին պայմանները վայելէ, ինչ որ ստացած են արդէն միւս տէրութիւնները։ Պ. Պոուլին խոստացաւ իր ազդեցութիւնը գործածել ի նպաստ այդ պահանջումին, բայց իտալական բրոթոքոլին ուրիշ արտադրութիւններուն նկատմամբ վերապահութիւններ ըրաւ։ Իտալիոյ դեսպանը իսկոյն Հռոմ հեռագրեց իր տեսակցութեան արդիւնքը։ Գերմանական բրոթոքոլն ալ փոփոխութիւններ կրեց։

Ա. Ն Դ Ի Ա.

Գերմանները Լոնտոնի մէջ։ — Յորենի վաճառականներուն մեկ ճամպրը։—Խորհրդարանին գումարումը։ — Անդլիոյ նեստեւակազօրքը։

Լոնտոն, 9 փետր.— Կոպ չովէն լրագրին ընթերցող մը ահաւոր գիւտ մը ըրեր է.— «Ինչպէս կ'ըլլայ որ, կ'ըսէ այդ ընթերցողը, Գերմանները այնքան խօսոված են Լոնտոնը, աննչան վարձքով կ'ապրատին մեր գրասենեակներուն եւ ճաշարաններուն մէջ, եւ մանաւանդ, ինչպէս կը յայտնին դրաւ լեյն եվ գրպանին։ Պատասխանը սա է. այդ Գերմանները ծպտուած զօրքեր են. երբ Գերմանիա պատերազմ հրատարակէ Անդլիոյ դէմ, ինչ պէտք պիտի ունենայ նաւատորմի։ Կոպի ընթերցողը կ'ըսէ թէ այդ ծպտուած Գերմանները մինչեւ իրենց ակռաները զինուած են. չհաւատացողները կրնան անոնց սենեակը երթալ եւ տեսնել, որոնք ճշմարիտ զինուորներու վերածուած են։ Սա կէտն ալ ստոյգ է թէ իրենց ծախսած ամբողջ դրամը Գերմանիոյ պետական դանձէն կը վճարուի։

—Շատ ապահովիչ չէ այն նամակը, զոր անդլիացի ցորենի վաճառականները ղրկած են Թայմսի։ Սա ստոյգ է թէ Անդլիոյ ու ցամաքային Եւրոպայի պատկանող տէրութեանց միջեւ պատերազմի յայտարարութիւն մը եղածին պէս՝ հացին գինը այնքան պիտի բարձրանայ որ անմատչելի պիտի ըլլայ ժողովրդեան դասակարգերուն։ Այն պարագային երբ Թրնամի նաւատորմը յաջողի գերի բռնել արտասահման պաշար տանող նաւերէն մէկը կամ երկուքը, մարդ չի կրնար ըսեր թէ հացին գինը ո՛րքան պիտի աղէ։ Այդքան մտատանջութիւն յայտնող նամակի մը նպատակը ինչ է, կը հարցնէ ամէն ոք։ Հաւանաբար՝ պաշտօնական քննութիւն մը բանալ տալու միակ հանոյքին համար չէ որ այնքան մեծ վաճառականներ իրարու հետ համաձայներ են՝ այդ նամակը գրելու համար։ Ինչ է այն դարմանը՝ զոր կանխատեսել կ'ուզեն իրենք։ Անշուշտ այդ բանը երեւան պիտի հանէ պատերազմի առեն սնունդի խնդիրը կարգադրելու նպատակ ունեցող հզոր ընկերակցութիւնը որ վերջերս կազմակերպուեցաւ։

—Բաղաքական երեք մեծ կուսակցութեանց պետերը, նամակներ ուղղած են իրենց կուսակիցներուն, որով կը յանձնարարեն պատրաստ դտնուիլ Խորհրդարանի նստաշրջանի վերաբացումին։ Խորհրդարանը պիտի բացուի յառաջիկայ երեք շաբթի. հարկ չկայ դուշակելու թէ առաջին նիստերը ոգեւորուած պիտի ըլլան, որովհետեւ Անդլիացիները չատ դժգոհ են նախարարութենէն, Վէնեցուէլայի գործին մէջ բռնած ընթացքին համար։ Սակայն վիճաբանութեան նիւթ կազմելիք ամենէն մեծ խնդիրները պիտի ըլլան հանրային կրթութեան կազմակերպութեան փորձը Լոնտոնի մէջ եւ Իրլանդայի հողային բարեկարգութեան մասին ձեռք առնուելիք վերջնական միջոցները. այս ամէնը պիտի յուզուին ժողովին մէջ, եթէ երբեք միջազգային քաղաքականութեան վերաբերեալ խնդիրներ ժամանակ ձգեն։ Անոնցմէ դուրս կան կարդ մը փոքր խնդիրներ, զորս պէտք է կարգադրել աղէկ գէշ։

—Անդլիոյ հեստեւակազօրքին մէջ գործածուած հրացանը, Լի-Անֆիլտ, պիտի փոխուի եւ անոր տեղ զօրքերուն պիտի տրուի հեծելազօրքին գործածած հրացանին նման դենք մը։ Փորձագէտները ամենքն ալ նպաստաւոր կարծիք չեն յայտներ այս նորութեան նկատմամբ, որուն դլխաւոր նպատակն է հեստեւակազօրքերը դիւրաւ հեծելազօրքերու փոխելու. հակառակ իր բազմաթիւ թերութիւններուն՝ Լի-Անֆիլտ, կ'ըսեն դժգոհները, անվիճելի դերակշռութիւն մը ունէր։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐ

Կռիւ Ամերիկացիներու եւ ըմբոստներու միջեւ.—Ըմբոստները պարտուած։

Ուաշինկթընն, 9 փետր.—Հարիւր ամերիկացիներ, երէկ, Մարիքիրայի մօտ, պարտութեան մատներ են երկու հարիւր ըմբոստներ, որոնք զօրավար Սան Միկուէլի զօրախումբին ստուար մասը կը կազմէին։ Ամերիկացիները երեք ջոկատներու բաժնուած էին։ Անոնցմէ մէկը յանկարծակիի եկաւ եւ իրենց պետը սպաննուեցաւ։ Սակայն կրցաւ դիմադրել, մինչեւ որ դիւաւոր ջոկատը հասաւ, որ ցրուեց թշնամին ու ստիպեց զայն խոյս տալու, տասնրհինդ մեռեալ եւ երեք վիրաւոր թողլով։ Սան Միկուէլ զօրավարը գերի բռնուեր է։ Ամերիկացիներէն երկու հոգի սպաննուեր եւ ուրիշ երկու հոգի ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Ամերիկացիները այրեր են ըմբոստներուն բանակատեղին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Սենսիֆանեռու դեմ օրինագիծ մը.— Երեսփ. Ժողովին ընդունուած.— Օրինագծին տարադրութիւնները.— Հակառակորդները։

Ուաշինկթընն, 9 փետր.— Սէնատորներու դէմ ձեռք առնուելիք օրինական միջոցները վճռական երեւոյթ մը կը տասնան։ Երեսփ. Ժողովը, քուէարկուներուն միահամուռ քուէով, ընդուներ է Լիթլֆիլտի օրինագիծը, որ չատ աւելի ազդու է քան մինչեւ հիմա Մերակոյտին կողմէ ընդունուածները։ Այս օրինագիծը ընկերակցութիւնները կ'ենթարկէ առեւտրական յանձնաժողովին քննութիւնին, որուն պէտք է ներկայացնեն իրենց բոլոր գործողութիւնները։ Անոնք որ մերժեն տեղեկութիւն տալ կամ սխալ յայտարարութիւններ ընեն, մեծ տուգանքի պիտի ենթարկուին։ Այս օրինագծին համաձայն, պատիժի պիտի ենթարկուին փոխադրութեան գործ ընող այն ընկերութիւնները, որոնք սակացոյցի զեղչ կ'ընեն սենսիֆաներուն։ Նաեւ արգիլուած է տպագրի կամ վաճառուած արտադրութիւններու փոխադրութիւնը, հակառակ Շերմանի օրէնքին։ Պ. Ռոքֆելլէր եւ քարիւղի սենսիֆան, կ'երեւայ թէ բուռն ճնշումներ կը բանեցնեն, նոր օրինագիծը անյաջողութեան մատնելու համար Մերակոյտին մէջ։ Բայց նախագահ Ռուզվէլթ, հանրային կարծիքին յենած, ա՛լ աւելի կը ճգնի զայն ի գլուխ հանելու յաջողութեամբ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Ֆրանսիեւսիամական դաշնակցութիւնը.— Միջազգային խնդիրներ.— Ճարցապնդումներ։

Բարիզ, 10 փետր.— Արտաքին գործերու եւ դաղթավայրերու խորհրդարանական յանձնաժողովը, երէկ, գումարուեցաւ։ Անանմի ու Թոնքինի պատուիրակ Պ. Մոնթէղա, Հնդկայինու պանքային անօրէն Պ. Սիմոն եւ ուրիշներ որոնք իրենց կարծիքը յայտնեցին Ֆրանսայի եւ Սիամի միջեւ կնքուած դաշնադրութեան վրայ։ Պ. ա Մոնթէգա դէմ խօսեցաւ այդ դաշնադրութեան, ըսելով որ միասակար է Ֆրանսայի շահերուն եւ Հնդկայինի մէջ Ֆրանսայի դիրքը վտանդելու հանգամանքը ունի։ Միւսներն ալ դիտողութիւններ ըրին այդ պայմանադրութեան դէմ։ Պանքոքի ֆրանսական նախկին ներկայացուցիչ Պ. Բաւի որ յանձնաժողովին կողմէ հրաւիրուած էր, յայտարարեց թէ արտաքին գործոց նախարարը արտնած չէ զինքը խօսելու։ Յանձնաժողովը հինգշաբթի օրուան համար հրաւիրած է Հնդկայինու նախկին կուսակալ Պ. Լը Միր տը Վիլէն, որ 1893ի ֆրանսեւսիամական դաշնադրութիւնը սաորագրած է։ Յանձնաժողովը որոշեց խնդրել արտաքին գործոց նախարարէն, կարդ մը զրութիւններ իրեն յանձնուելու համար։

—Երեսփոխան Պ. Տիւմոն ծանոյց արտաքին գործոց նախարարին թէ միջազգային կարդ մը խնդիրներու մասին հարցապնդում պիտի ընեն նախարարութեան։ Երեսփ. Ժողովին արդէն նոյն նպատակով քանի մը հարցապնդումներ ներկայացուած են։ Այս վերջիններուն վիճաբանութիւնը պիտի կատարուի փետր. 16ին։ Շատ հաւանական է թէ՝ Պ. Տիւմոն ընդունի որ իր հարցապնդումն ալ նոյն օրը նկատողութեան առնուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գայթակղեցնող գործ մը.— Աղջիկներու վաճառում.—Թնդանօթներ։

Լոնտոն, 10 փետր.— Տէյլի Մէյլ կը հրատարակէ Պէրլինի իր թղթակցին մէկ հեռագիրը՝ ծանուցանող թէ Ժողովրդեան մէջ մեծ զայրոյթ առաջ բերեր է գայթակղեցնող գործի մը երեւան հանուիլը։ Երեք կիներ եւ հեռաւոր զինուորներու տեղակալ մը ձերբակալուած են՝ կիներ ու աղջիկներ վաճառելով, զանոնք անբարոյականութեան մատնելու համար։ Ատոնց զոհերը, Պէրլինէն ու չրջականներէն, բազմաթիւ են եւ չատերը խիստ դեռատի կամ անչափահաս։ Քանի մը հարուստ անձեր՝ որոնց մեղսակից կը համարուին, ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ կը դտնուին։ Այդ դայթակղութիւնը երեւան հանուեր է խօսակցութեան մը հետեւանքով որ ոստիկանութեան իմաց տրուած էր։

—Բրուբի զինագործարանը պիտի փոխէ Գերմանիոյ բանակին բոլոր թնդանօթները։ Երկար ատեն մտածուած էր թնդանօթները զրահով պատելու, բայց յետոյ ետ կեցան։ Այդ փոփոխութեան համար 2,500 ֆր. ծախք պիտի ըլլայ իւրաքանչիւր թնդանօթի եւ ընդհանուր ծախքը 37,500,000 ֆր.։

ՃԱՌՈՆ

Մնրակապի պատուաւճառը.—Ճաբոնի դիւրագգածութիւնը։

Թոքիո, 9 փետրուար.—Ճաբոնցիներուն զարմանք պատճառեց այն իրողութիւնը թէ Անդլիոյ թագաւորը Մնրակապի պատուանշանը տուաւ Պարսից Շահին։ Ճաբոնի մէջ թէեւ ազգային արժանապատուութեան զգացումը կը պահանջէ հրապարակային յայտարարութեանց մէջ զգուշութեամբ վարուիլ այդ կարգի խնդիրներու համար, սակայն Ճաբոնի ամէնէն կարեւոր թերթերէն մէկը չի վարանիր յայտարարելու թէ Մնրակապի պատուանշանը եթէ վեհապետներուն որոշեալ թիւէն դատ ուրիշ վեհապետներու ալ կըրնայ տրուիլ, ուրեմն Ճաբոն՝ Անդլիոյ դաշնակիցը՝ առաջինը պէտք էր ըլլար զայն ստացողը։ Նկատողութեան առնելով այդ տեսակ պարագաներու մէջ ճապոնական բարքերուն պահանջած զգուշաւորութիւնը, Ճաբոնի դլխաւոր լրագրին այդ յայտարարութիւնը չատ նշանակալից կը նկատուի։

—Ռուսիոյ երկրագործական նախարարութիւնը ծրագիր մը պատրաստեց երկրագործական վարժարաններու հաստատման համար, որոնք երկու մասի պիտի բաժնուին. մէկը՝ գործնական երկրագործութիւն սորվիլ ուզողներուն համար եւ միւսն ալ գործնական վարժարաններուն ուսուցիչներ հայցնելու։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ

Սկովտիոյ մէջ.— Կարեւոր վճռաներ.— Գործարաններ ողողուած։

Լոնտոն, 9 փետր.— Սկովտիոյ մէջ ծանր ողողումներ պատահեցան Կլասկոյի մօտ։ Հեղեղանման անձրեւներու հետեւանքով՝ քանի մը դետակներ յորդեցան։ Բազմաթիւ գործարաններ ողողուած են, նաեւ չատ մը տուներ. երթեւեկութիւնը բոլորովին դադրած է։ Ֆայֆէյրի մէջ ալ կարեւոր ողողումներ պատահեցան դետակներու յորդելէն։ Կլասկոյի մէջ կը վախցուի թէ մի՛ դուցէ ջուրերու աճումէն քաղաքին կամուրջներուն հիմերը փլին։ Գործարաններու մէջ մարդու կորուստ չկայ, բայց գործաւորները չեն կրնար դուրս ելնել։ Ողողումներուն հետեւանքով հինգ հաղար հոգի անգործ մնացած են։

ՈՎԿԻԱՆԻԱՅԻ ՍԻԲԻԼՈՆԸ

Ընկերութեան կղզիները.— Ապէտը.— Նորագոյն մանրամասնութիւններ։

Սան-Ֆրանչիսքո, 9 փետր.— Ընկերութեան եւ Թոնամոթու կղզիներու աղէտէն ողջ մնացողները կը պատմեն թէ յուն. 11ին երկինքին դոյնը տարօրինակ երեւոյթ մը ստացեր է, սարսափ ազդելով բնակիչներուն։ Մթնոլորտը չատ ծանր էր։ Ցուն. 14ին ու 15ին ալիքները հեղեղեցին մեծցեր են եւ վերջապէս տանիներէն մէջ բարձրութեամբ ջուրի պարիսպ մը ստեղծեր է կղզիները՝ մէկ քանի հարիւր մղոն տարածութեան վրայ։ Բարձրաբերձ ծառեր արմատախիլ եղեր են։ Ալիքներ տարեր են անոնց վրայ ապրող նեղները։ Մահերու թիւը 5000էն 10 կ'ենթադրուի։ Ովկիանոսի ֆրանսական դաղթավայրերուն կառավարիչը արդէն վայրը փութացած է՝ օգնութիւն տալու։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթս դնաց փառաւոր հանդէսով եւ բաթի աղօթքը կատարելէ ետքը պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանն ու առաջին թարգմանը, Ցիրանեանի դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Կասթոն Օպուսսօ եւ դեսպանատան դրէն յանձնարարուած տասնի չափ հիւրերէն։ Ներկայեցան ոմանք սենեկապետներ։ Պալատի միջոցաւ արժանացան կայսրանց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Սեպտեմբեր, Սէլամլըքի արարողութիւնը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ հրամանաւորութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Մարշալ ֆոն Պիվէրշթայն, Ցարի դեսպան Պ. Ռոսնոֆան եւ Գերմանիոյ դեսպան Պ. Լասովարի պատուեցան ոչ-պաշտօնապէս եւ զանազան ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.—Ֆիկարօ լրագրի կ'ըսէ Հաղիքաք, փետրուար 10ի իրիկունն մէջ երկու սիւնակի չափ յօդուած հրատարակած է օսմ. կառավարութեան զորութիւնը վրայ։ Ասոր թերթը կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնը կունայ մէկուկէս միլիոն կանոնաւոր զինուորներ պատերազմական վիճակի դնել։ Ատոնց վրայ եթէ աւելցուին միտիէ հեծելազունդերը, օսմ. բանակին զօրութիւնը աւելի եւս կը բարձրանայ։ Ֆիկարօ նաեւ կը հրատարակէ վիճակագրութիւն մը՝ ցոյց տալով թէ քանի՞սիր բանակի հետեւանքով, հեծելազունդերը եւ մարդաւէտիկ ու ամրաչէն զօրագունդերը։ Հաղիքաք կը յարէ թէ օսմ. բանակին այս հզօր վիճակը արդէն վեհ. Սուլթանին մեծամեծ ջանքերու եւ թէ այդ կացութիւնը մեծապէս ցաւալի է բոլոր Իսլամներուն եւ Օսմանցիներուն համար, որոնք ամէն կերպով բաստատապատ են Ն. Վեհափառութեան։

ԲԱՐԻԶԻՆ առջի օրուան թղթակցութիւնը կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օսմ. զինուորական գործակատար Նազիմ պէյ, օրը տեսակցութիւն մը ունեցեր է արքունական գործոց նախարար Պ. Նէլիդովի հետ։

ԿՍՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Երէկ, Սկիւտարի արարողութեան պահուն, Ռուսիոյ դեսպանատան պահականաւէն՝ երեսուն ֆրանսայի դեսպանատան պահականաւ մասնրիկը նաւադներ բարեւեցին հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով նոյնց ներկայութիւնը, հրամայեց որ չաքար ու սիկառէթներ տրուին այդ նաւադներուն։ Կայս. այդ իրաւունքը գործադրուելով՝ բոլոր նաւադները «Ցարա» գոչեցին։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.—Իրատէի մը համաձայն, Խարիտիէի արքեպիսկոպոս Ղալիպ պէյ, չորեքշաբթի Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց, որպէսզի հարցնելու Ցունաց Ս. Պատրիարքին որ տակաւ էր։ Ն. Սրբազնութիւնը խնդրեց Ղալիպ պէյէն որ կայս. այդ հոգածութեան համար իր երախտագիտութիւնները մատուցանէ յոյս կայս. հոյից։ Տ. Եռաքիմ Սրբազան, ինչպէս ծանուցինք, առջի օրը, գործակատար տոնաքի Իքիտի էֆ.ի հետ, կայս. դաղտնի դնաց եւ առաջին քարտուղարին փաչայի միջոցաւ իր երախտագիտութիւնը ցոյց տուաւ։ Դեռ հոյից։ Թանին փաչա Վեհ. Սուլթան

առեւտրական պայմանագրութեան կընքման մասին։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՇՈՊԵՆԱՒԵՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Մախսուսէի շոգենաւերէն շատերը նորոգութեան համար Թէրսանէի աւաղանները կը գտնուին, որով շոգենաւային երթեւեկութիւնները անկանոն կերպով կը կատարուին, հրամայեց մասնագէտ անձերէ յանձնաժողով մը կազմել՝ նորոգութիւնները փութացնելու եւ քննութիւն կատարելու թէ միւս շոգենաւերէն ո՞րքանը նորոգութեան կարօտ են։ Կայս. այդ իրատէն հաղորդուեցաւ ծովային նախարարութեան։

ՀՐՇԻՆԶ ՓՈՇԻ.— Վիէննայէն Պ. Էտուար տեսակ մը փոյլ հնարած է, որ հրդեհները մարելու գործը կը փութացնէ ու կը դիւրացնէ։ Հնարիչը Ջրհանկիր զինուորներուն ընդհանուր հրամանատարին դիմելով, առաջարկած է որ այդ փոյլին գործածուի Կ. Պոլսոյ Ջրհանկիր զօրագունդերուն մէջ։ Խնդիրը նոյն հրամանատարին կողմէ մատուցուած է կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատարութեան։

ԴԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառոն Մառշալ Գոն Պիպէրշթայն արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ՄԱՀ ՄԱՎՐՈԿՈՐՏԱԹՕ ԻՇԽԱՆԻՆ.— Աթէնքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ հելլենական նախորդ դեսպան Նիքոլա Մավրոկորտաթօ իշխանը մեռեր է սրտի կաթուածէ։ Մավրոկորտաթօ իշխանը, ինչպէս յայտնի է, Կ. Պոլսոյ դեսպանութեան պաշտօնէն հրաժարելով, Աթէնք գնաց եւ, իբրեւ Անտրոս կղզիին երեսփոխան, Խորհրդարանը մտաւ։ Մավրոկորտաթօ իշխանը տասերեք տարի վարեց Կ. Պոլսոյ դեսպանութիւնը։ Անկէ առաջ Բեռլերսպուրգի դեսպան էր։ Անոր մահը մեծ ցաւ պատճառած է Աթէնքի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ, վասն զի Մավրոկորտաթօ իշխանը Յունաստանի նշանաւոր դիւանագէտներէն մէկն էր։ Իգտամ կ'ըսէ թէ Մավրոկորտաթօ իշխանը իր ընտիր յատկութիւններով եւ փափկանկատութեամբը Վեհ. Սուլթանին բարձր համակրութեանը արժանացած էր։

—Երկիրս Թագաւորը, նախարարները եւ Աթէնքի օտար դեսպանները իրենց ցաւակցութիւնը յայտներ են հանգուցեալին ընտանիքին։

—Կ. Պոլսոյ հելլենացի սեղանաւորները, վաճառականները եւ երեւելիները ցաւակցական հեռագիրներ ուղղեցին Ս. Թէնք։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Աթէնքէն կը գրեն թէ Լոնտոնի հելլենական նախկին դեսպան Պ. Եէննատիուս Կ. Պոլսոյ դեսպան պիտի կարգուի։ Պ. Եէննատիուս, անցեալ երկուշաբթի, երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է արտաքին գործոց նախարար Պ. Մքուռէսի հետ։ Պ. Եէննատիուս ամուսնացած է անգլիացի հարուստ կնոջ մը հետ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ԿողմէԿլաքուի նաւագործարաններուն յանձնարարած արագընթաց չորս շոգենաւերուն շինութիւնը մինչեւ գարուն պիտի աւարտի եւ շոգենաւները դէպի Կ. Պոլիս համբայ պիտի հանուին։

ՄԱՒԶԷՐԵԱՆ ՓԱՄՓՈՒՇՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, որ հաղորդուած է Թնդանօթարանի վերատեսչութեան, մաւզէրեան փամփուշտները պիտի պատրաստուին Զէյթունի Պրուսի գործարանի մէջ՝ գերման քիմիագէտին ներկայութեանը, որուն այդ մասին պաշտօն յանձնուած է։ Շինուած փամփուշտները հետզհետէ զանազան զօրաբանակները պիտի ղրկուին։

ՍԿԻԻՍԱՐ–ԴԱՏԳԻՒՂԻ ՋՈՒՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, քաղաքապետութեան մէկ հարցումին պատասխանելով, յայտարարեց թէ լրագրական յերիւրանք մըն է այն լուրը, որուն համաձայն Ընկերութիւնը իր մեծանշորհ 45,000 օսմ. ոսկիի ծախած ըլլայ ուրիշ Ընկերութեան մը։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ երկուշաբթի օրը քուլէրայէն 3 դէպք ու 4 մահ պատահեր են եւ երեքշաբթի՝ 4 դէպք ու 5 մահ։

ՅԷՆԷՐԻ մայր եկեղեցիին մէջ, առջի օրը, Յունաց Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր պատարագ մատոյց՝ դպրոցական տօնին առթիւ։ Ն. Սրբազնութիւնը, յետոյ, մեծ թափօրով գնաց Յէնէրի մայր վարժարանը, ուր նախագահեց կատարուած արարողութեանց։ Ս. Պատրիարքը մեծ ուսուցիչի տիտղոսը տուաւ Պ. Զախարիատէի որ Յէնէրի մայր վարժարանին ուսուցիչներուն երեց անդամն է, վասն զի քառասուն տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէ՝ վարժարանին մէջ բանախօսեց ուսուցիչ Էքոնոմիտիս՝ արդի յունարէնի յեղաշրջման խնդրոյն վրայ։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին առաջին մասին շինութեան նկատմամբ յանձնաժողովին տուած որոշումը, որ Մեծ–Եպարքոսին մատուցուած էր, նախարարաց Խորհուրդին վաղուան նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Պուլկարիոյ դատական նախարարութիւնը օրական հարիւր ֆ.ի վարձեր է Սալիանոքա Պէսէտայի սրանը, ուր պիտի դատուի Ռատոսլավովի նախկին դաւիճը՝ այսօրուընէ սկսեալ։ Ատեանը պիտի կազմեն քսանվեց դատաւորներ։ Սմբատանող վկաներուն թիւն է 149։ Ատեանին պիտի նախագահէ վճռաբեկ ատեանի նախագահներէն երիցագոյնը՝ Պ. Խրիսթօ Բաւլով։ Ունկնդիրները մասնաւոր տոմսակներով պիտի ընդունուին։

ՀԷՐԼԷԲԷԼի կայս. գործարանին կից մասնաւոր չէնք մը կառուցուեցաւ՝ առաջին կարգի չուխաներու պատրաստութեան համար։ Եւրոպա յանձնարարուած գործիքները մօտերս բերուելով չուխայի պատրաստութիւնը պիտի սկսի։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Մախսուսէի Մարմարա շոգենաւը, երէկ, Ճիտէ ուղեւորեցաւ 750 ուխտաւորներով։ Ուխտաւորներէն 150ի չափին տոմսակներու գինը կայս. մասնաւոր Արկղէն հատուցուեցաւ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ ղրկուած տոքթ. Էօմէր ու Նիհատ պէյերը, քաղէրայի ուժանակատի մասին իրենց ուսումնասիրութիւնները աւարտած ըլլալով, Կ. Պոլիս պիտի դառնան։

ՄԱՐՍԱՍՅԻՆ վերատեսչութեան պէտք ունեցած երկու շոգենաւերուն նուազուրդը կը շարունակուի։ Առաջարկուած վերջին գինն է 25,600 օսմ. ոսկի։

ԱՆԱՏՈԼԻի երկաթուղիին բաժնեթուղթերուն գինը եւրոպական հրապարակներու վրայ 97. 40էն 98. 90ի բարձրացած է, ինչ որ ապացոյց մըն է նոյն Ընկերութեան խիստ գոհացուցիչ վիճակին։

ԷՆԿԻՒՐԻի մէջ շաբաթէ մը ի վեր օդերը մեղմացած են, նուազեցնելով նաեւ ինֆլուէնցան որ բաւական ճարակած էր։

ԶԷՄԼԻՆԻ օսմ. հիւպատոս Գրիգոր էֆ. հանդստանն կոչուեցաւ՝ հինգ հարիւր ղրուշի ամսաթոշակով։

ԿԱԹՈԼԻԿ–ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարքութիւնը արտօնութիւն խնդրեց՝ Շիլլիի մէջ եկեղեցի մը ու վարժարան մը կառուցանելու համար։

ԲՈՐՈՏՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կ'ըսէ թէ բորոտութիւնը այս միջոցիս շատցած է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Ատոր գլխաւոր պատճառը կը կազմեն բաղնիքներու մէջ գործածուած ղենջակները, սրբիչները եւ այլն, որոնք առանց լուացուելու մէկ յաճախորդէն միւսին կը տրուին եւ այդ կերպով պատճառ կ'ըլլան ախտին ճարակելուն։ Իգտամ ձեռնհաս ղլուխտորներին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այդ առթիւ։

ԴԱՐԹԱԼԻ մէջ ամուսնացած ու երկու զաւակի տէր յոյն կին մը ինքզինքը ջրհորը նետեց, բայց շուտով աղատուեցաւ։ Յուսահատութեան շարժառիթը սէրն է. այդ կինը սիրահարուած էր երիտասարդի մը որ նշանած էր։ Ամուսինը ատիկա իմանալով լքած էր իր կինը։

ԵԱՆԻԱՅԻՆ հետեւեալը կը գրեն կ'ըսէ Սեւվեք.—Եանիա բնակող Յովակիմ խան Փափազեան, պարսկահպատակ, յունուար 19ին Այտոնաթէն, ուր վաճառականութեան գացած էր, ձիով նոյն քաղաքը վերադարձած ատեն, Քազմիրա գիւղին մօտ յարձակում կրեր է աւազակներէ, որոնք քանի մը անգամ հրացան պարպեր են անոր վրայ։ Յովակիմ խան վիրաւոր վար ինկեր եւ ձին ալ սպաննուեր է։ Բարեբաղդաբար ոստիկան–զինուորներ որոնք իմացած էին հրազէնի ձայները, հոն փութացին եւ վիրաւորը, անկեղան ու արիւնլուայ, Եանեա տարին։ Զարագործները յաջտկած էին հարիւր ոսկի եւ քսան ոսկիի չափ ապրանք։ Ոստիկան–զինուորները ամէն կողմ կը հաւաքեն այդ չարագործները։

32 ԹԻՒ ՇՈՊԵՆԱՒԻՆ ԱՅՐԻԼԸ.— Շիրքէթի Խայրիէ 32 թիւ շոգենաւը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, այրեցաւ։ Նոյն Ընկերութեան Խապուղի գործարանին առջեւ, ուր կը գտնուէր նորոգուելու համար։ Շոգենաւին մէջ Արիճ անուն մարդ մը կար՝ իբրեւ պահապան։ Գլխու կողմի վարի յարկին մէջ վառարանը չափազանց վառած եւ ինք ալ պառկած էր։ Խողովակները չափազանց տաքցած ըլլալէն տախտակամածը բռնկեցաւ եւ շոգենաւը նոր ներկուած ըլլալով, բոցերը շուտով տարածուեցան ամէն կողմ։ Արիճ հազիւ ժամանակ ունեցաւ վեր ելլելու։ Ամէն կողմէ օգնութեան փութալով Արիճը ազատեցին։ 32 թիւը կեցած էր 28 ու 34 թիւերուն քով։ Երբ եղած բոլոր ջանքերով անկարելի եղաւ հրդեհը մարել, այրող շոգենաւը տարին Բիրի–Փաշայի մօտ եւ հոն խրեցուցին։ Հոն 32 թիւին ամբողջ փայտաշէն մասը այրեցաւ եւ միայն արտաքին մասը մնաց, վասն զի երկաթէ տախտակներէ չինուած է։ 32 թիւը, 33 ու 34 թիւերուն հետ, Լոնտոնի Թէն գործարանէն գնուած էր 30,000 ոսկիի՝ երեսուն երկու տարի առաջ։ Շիրքէթի կանոնագիրը կը տրամադրէ իւրաքանչիւր շոգենաւի արժէքէն գումար մը վար դնել իբրեւ արժէքի նուազում։ Այդ կերպով 32 թիւին արժէքը հիմա 3,400 ոսկի է։ Ատիկա ալ, նոյն կանոնագրին համաձայն, Շիրքէթին կողմէ ապահովագրուած է։ Արիճ Բերայի ոստիկանութեան կողմէ կը հարցաքննուի։

ԲԻԼԶՆԷՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԴԱՐԵՋՈՒՐ.— Պ.Պ. Տէմոթրաքորլօ եղբարք եւ Ընկ.ը, նստարական պաշտօնագրի մը համաձայն, որ վաւերացած է աւստրիական հիւպատոսարանին կողմէ, Կ. Պոլսոյ եւ շրջականներուն մէջ միակ գործակալը եղած են «Բիլզնէր Կէնոսէնչաֆթ–Պրաուէրի» համբաւաւոր գործարանին գարեջուրին։ Ցայտնի է թէ, Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը, որ այնքան գնահատուած է ըմպելիք ճաշակողներու կողմէ, իր ախորժելի համն զատ առողջապահական ըմպելի մըն է, ինչպէս յայտարարած են բժշկական հեղինակութիւններ։ Աւելցնենք թէ իր գնին ժամանակին դիւրամատչելի կ'ընէ զայն գարեջուրի սիրահարներուն։ Ռէօմիւրի 15 աստիճան ջերմութեան տակ իր յատկութիւններէն եւ ո՛չ մէկը կը կորսնցնէ։ Հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք զգուշանալ Բիլզնէրի ուրիշ կարծեցեալ վաճառանիշերէ, որոնք օտարոտի են։ Առաջին անգամն է որ Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը կը ներածուի մայրաքաղաքիս մէջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅԸ ԿԱՅՍ. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՅՆ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ս. Պատրիարքը՝ ընկերակցութեամբ դրագրատար Տիգրան էֆ. Տէր–Ներսէսեանի, երէկ, ժամ 6ին Կայս. Պալատ գնաց։ Սէլամլըքի արարողութենէն վերջը, Ն. Սրբազնութիւնը՝ առաջնորդութեամբ Կայս. Պալատան արարողապետ Վսեմ. Իպրահիմ պէյի՝ ներկայացաւ Վեհ. Կայսեր եւ արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։ Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեց Իր Կայս. բարեւները հաղորդել հաւատարիմ հպատակ Հայ ազգին։ Ս. Պատրիարքը թէ՛ իրեն եւ թէ՛ իր ժողովրդեան արժանացած այս շնորհաց համար խորին երախտագիտութիւն յայտնելէ յետոյ, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան արիւշատութեան համար։

Ապա Ն. Սրբազնութիւնը այցելութիւն տուաւ Պալատան Ա. քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի եւ Ա. սենեկապետ Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի։

Ն. Սրբազնութիւնը ժամը 11ին, Բերա իր ընակարանը վերադարձաւ, ուր ընդունեց բազմաթիւ այցելութիւններ։

ԱՅԺՄԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Ատանայէն, Սիսէն եւ Կիլիկիոյ միւս թեմական շրջանակներէն յաջորդաբար հասնող տեղեկութիւնները, որոնք օր օրին կը հրատարակուին մեր թերթին մէջ, ցոյց կու տան թէ Նորընտիր Կաթողիկոսին իր Աթոռը առաջնորդուելու մասնաւորութիւնը բարեպաշտական եռանդով մը արծարծած է սիրտերը, եւ թէ եկեղեցական ու աշխարհական հաւասար հոգածութեամբ կ'աշխատին արժանաւոր ընդունելութիւն մը ընելու իրենց Հոգեւոր Պետին։ Երեկուան թիւով հաղորդեցինք հրաւիրակներուն անունները. աւասիկ անոնց վերջնական ցանկը՝ լրագրս յունուար 23 ամսաթիւ իր առաջին նամակով ղրկած է մեզ՝ Աբեւելքի մասնաւոր թղթակիցը Ատանայէն.— Տեարք՝ Լուսիգիկ Խուպէսէրեան, Յակոբ Պղտիկեան, Գրիգոր Ճէրիտեան, Յովհաննէս Նոմարեան, Կիրակոս Մ. Աւետիսեան եւ Մկրտիչ Եղեկեան։ Իսկ կրօնական դասէն՝ Տ. Գրիգոր Ա. քհնյ. Ներկարաբեան (Առաջն. Տեղապահ Ատանայի) եւ Տ. Մկրտիչ Ծ. Վրդ. Թապաքեան (Սիսի Միաբանութեան կողմէ)։ Սիսէն աշխարհական հրաւիրակ մըն ալ պիտի ընտրուի։ Մէրսինէն պիտի երթայ Տ. Խորէն Ծ. Վրդ. Դիմաքսեան՝ Աբրահամ էֆ. Սելեանի հետ։ Բէքմէշեան Տ. Կիրակոս Սրբազանին կողմէ ներկայացուցիչ կարգուած է Յարութիւն էֆ. Շատարեւեան։ Ադանայ պիտի ընկերանայ Անտիոքի Առաջն. Տեղապահ Տ. Թադէոս Վրդ. Եկաւեան եւ Այնթապի Տեղապահ Տ. Կարապետ Կիւլիզեան։

Նշանակելի պարագայ մըն է որ, աշխարհական պատուիրակները որոնք դիրքի տէր ծանօթ անձեր են՝ իրենք պիտի հոգան իրենց երթեւեկութեան եւ յարակից ծախքերը, ինչ որ մեծ բեռ մը կը թեթեցնէ Կիլիկիոյ առաջն. թեմերուն սընտուկներէն։ Բայց այսչափով չեն բաւականանար Կիլիկիացիները. Առաջնորդարան, եկեղեցի, զանգակատուն կը նորոգեն։ Ատանայի Առաջնորդարանը, իր բոլոր խուցերով, նորոգուած ու կահաւորուած է։ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին երեք խորանները խաչկալները կը ներկուին ու կ'ոսկեզօծուին։ Վերջապէս ամէն ինչ փայլուն ու կանոնաւոր վիճակի մէջ կը դրուի՝ մինչեւ Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին ժամանումը։ Այդ կողմերու եկեղեցիները հարուստ չեն. նոյնպէս առաջնորդական սնտուկները. եւ ժողովուրդը ինքն է որ կը հոգայ բոլոր այս ծախքերը, իրական կերպով արտայայտելով իր համակրանքը իր աշխատակցելու պատրաստականութիւնը նորընտիր Կաթողիկոսին որ արժանացաւ արդէն Կայսերական բարձր գնահատման, որ մեծագոյն զօրավիդն է իր հովուապետական պաշտօնին կատարման։

Երբ Կիլիկիոյ թեմականները այս բարի տրամադրութիւնները ցոյց կու տան այժմէն, տարակոյս չկայ որ Կաթողիկոսին ժամանումէն ու օծման հանդիսաւոր արարողութենէն ետքը՝ աւելի սերտիւ պիտի փարին Ն. Ամենապատուութեան, ընծայելով անոնց օժանդակութիւն կրթական, եկեղեցական ու բարեգործական ձեռնարկութեանց,—բարեգուշակ իրողութիւն մը որ նոյնքան պատիւ կը բերէ իրենց որքան սրտապնդող հանդամանք մը ունի իրենց Հովուապետին համար։

Ս. Պատրիարքը, այսօր, Պատրիարքան չիլլա, անձնական տակաւութեան պատճառաւ։

—Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովներու դումարման մասին, այսօր, Ս. Պատրիարքը վերջնական տնօրինութիւն մը պիտի ընէ։

—Եղբայրս Ս. Սահակ քհնյ. հեռագրաւ Զորումէն կանչուեր եւ սկսեր է տեղւոյն մէջ քահանայագործել։

—Բէօսթէնճէի Թաղ. Խորհուրդը գանգատեր է Պատրիարքարանի, տեղւոյն Դատաւորեան Տ. Յակոբ քհնյ.ի ընթացքին դէմ եւ կարգ մը ամբաստանութիւններ ըրեր է, խնդրելով որ հեռացուի Բէօսթէնճէէն։

—Սիվրիհիսարի Թաղ. Խորհուրդը պաշտօնագիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, յայտնած է դպրոցի անմիջական պէտքը, խնդրելով որ չինութեան համար հարկ եղած հրամանագիրը փութով ձեռք բերուի։

—Արաբկիրէն կը գրեն մեզ Յուն. 12 թուականով.— «Ցուրտը սաստիկ է այս ձմեռ։ Քաղաքը ամբողջ սառերու մէջ կը մնայ։ Ցուրտը զէրոյէն 22 աստիճան վար կը գտնուի։ Սանկ ձմեռ երկար չտեսնէ ի վեր չէր տեսնուած։ Անցուդարձը կտրած է բոլորովին. չուկան ու խանութները փակ կը մնան կիսով։ Ուրիշ քաղաքներու հետ յարաբերութիւնն ալ, եթէ ո՛չ դադրած, բայց ծայրայեղօրէն դժուարացած է։ Այս տարի բարեբախտաբար սաստղ չկայ։

«—Մ. Ծննդեան եկեղեցական արարողութիւնները ցուրտի պատճառաւ ուշ ձգուեցան։ Հակառակ ցուրտին, խուռն բազմութեամբ լեցուած էր եկեղեցին։ Եւ արգէն առանց այդ բազմութեան կարելի չպիտի ըլլար տաքցնել ընդարձակ մայր եկեղեցին։ Օրուան տօնին առթիւ պատարագեց Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ., եւ քարոզ խօսեցաւ սա բնաբանով. «Բրիստոս պիտի ծնի, Անոր անունը Յիսուս դնես. որովհետեւ Անիկա հաւատացեալները իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ»։ Օրուան Աւետարանէն այս բնաբանով Մուշեղ Վրդ. խօսեցաւ հոգեւորէս քարոզ մը, բացատրելով ՅԻՍՈՒՍ անունին Աստուածային նշանակութիւնը եւ Անոր փրկարար ազդեցութիւնն ու նշանակութիւնը աշխարհի պատմութեան մէջ։ Առաջին տնօրհնէքը կատարուեցաւ Առաջնորդարանի մէջ։

«—Կաղանդին օրը մայր եկեղեցիի մէջ տեղի ունեցաւ քաղաքիս մէջ նոր բացուած Մանկապարտէզի անդրանիկ հանդէսը, օրուան պատարագէն ու քարոզէն վերջ։ Այդ հանդէսը լաւ տպաւորութիւն մը ըրաւ ամբողջ Արաբկիրցիներուն վրայ։ Յուսալի է որ Մանկապարտէզի դրութիւնը գնահատուի Սրբակիրցիներու կողմէն։

«—Տիրոջ ցուրտերուն պատճառաւ, վարժարանները փակուեցան 15 օրուան համար, որպէս զի աշակերտներու երթեւեկութիւններու միջոցին անկումներ չպատահին, մանաւանդ որ ցուրտերու պատճառաւ ինֆլուէնցայի համաճարակ մըն ալ կայ քաղաքիս մէջ։ Առանց հիւանդի տուն չկայ գրեթէ»։

—Երբեմն «Օրոզտի Պաք» վաճառատան հովանոցի գործարանին մաքաստար Ակնցի հաճի Պասար աղա, իր կեանքը ապահովագրած ըլլալով 200 անգլ. ոսկի եւ մէկ երրորդ մասն ալ իր մահէն ետք յայտնացուցած ըլլալով Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին, Ատաբազարի մէջ մեռեր է։ Անուշտ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը տեղեկութիւն առած կամ ստացած է իր բաժինը։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ եւ հետեւեալ որոշումները տուաւ.—1. Խորհուրդը աւարտեց իր քննութիւնները Հիւանդանոցի վերաշինութեան հաշիւներուն մասին, որոնք մատուցուած էին Յակոբեան Միքայէլ էֆ.ի կողմէ, եւ հաստատելով հաշիւներուն ճշդութիւնը եւ մատակարարութեան օրինաւորութիւնը, որոշեց քննութեան արդիւնքը յայտագրել Թաղ. Ժողովոյ։—2 Դանտիլիի Թաղ. Խորհուրդը ըստ օրինի պատրաստած էր եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւները, որոնք կը սկսէին 1899 մարտ 1էն եւ կը հասնէին մինչեւ 1902 դեկտեմբերի վերջը, Խորհուրդը որոշեց կատարել հարկ եղած կանոնական քննութիւնը եւ ըստ այմմ յանձնեց հաշիւները կեդրոնական համարակալին, նախաքննելու եւ իր տեղեկագիրը մատուցանելու համար Տնտեսական Խորհրդոյ։—3. Գասըմ Փաշայի նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Տէր–Ստեփանեան էֆ. Տնտեսական Խորհրդոյ դիմելով եկեղեցւոյ մնացուկէն իր ունեցած պահանջից վճարման կարգադրութիւնը խնդրած էր. որոշուեցաւ խնդիրը հաղորդել տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին եւ այս մասին հարկ եղած բացատրութիւնը պահանջել։—4. Ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարք Հօր՝ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ գլխաւոր առաջնորդութիւններէ հասած գիրերը, որոնք «Մուգաթա»ի տուրքերու մասին վարչական տնօրինութեամբ տեղի ունեցած կարգադրութեանց համար չնորհակալութիւն կը յայտնէին։ Խորհուրդը հաստատեց ըլլալէ ետքը անոնց պարունակութեանը՝ որոշեց արձանագրել։—5 Այթը Մէրմերի Թաղ. Խորհրդոյ գիրը որ կը վերաբերէր եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւներուն, որոշեց յանձնել համարակալութեան, հարկ եղած քննութիւնը կատարելու եւ մատուցանելու իր տեղեկագիրը։ Խորհուրդը զբաղեցաւ մասնաւորներու կողմէ վերջերս ներկայացուած կարգը կատակային խնդիրներովը։

—Պատրիարքարանը հարկ եղած դիմումները ըրած է՝ արտօնութիւն ստանալու այն նուազանդէսին համար որ պիտի տրուի յառաջիկայ մարտ 16/29ին Թէփէ–Պաշի Թաղական Թատրոնին մէջ, Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին ի նպաստ։

—«Մանուկ Յիսուսի» անունով Պատրիարքարան հասած նուիրատուութեանց գումարը կը հասնի 2432½ղրշ.ի։

—Մաղիկ օրաթերթը, որ ինքնաբերաբար դադրեցուցած էր իր հրատարակութիւնը, այսօրուընէ վերսկսաւ հրատարակուիլ իբրեւ չարաթաթերթ։ Յաջողութիւն կը մաղթենք։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

անգուցեալ Տիկին Վերժին Պ. Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի եղած նուիրատուութեանց հինգերորդ ցուցակը։—Գումար չորրորդ ցուցակի 20,428 ղրշ. Սարգիս էֆ. Դուլումճեան (ի Մանչեսթըր) 475, Տէր եւ Տիկին Գալուստ էֆ. Ս. Կիւլպէնկեան (ի Լոնտոն) 1080, Գէորգէ էֆ. Կիւլպէնկեան 324։ Գումար 22,307 ղրշ.։

(Հոգաբարձութիւն)

ՄԱՍԻՍ գրական չաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.

Հին Դեմիր. Իգնատիոս տ'Օհսըն. Յ. Դ. ՄՐՄՐԵԱՆ։— Մանուաճ մը տպաւորութիւնը. Տիկին Վերժին Պ. Կիւլպէնկեան. Տ. Ս.։—Ոսանիկ Տէր–Մարգարեանց. (Ե. Յոդուած) ՄԷՐՍԷՏԷՍ։—Պչրուհին (Բանաստեղծութիւն). Մ. Ա.ՃԷՄԵԱՆ։—Նիւթերու դասաւորութիւն. Դր. ՄԱԼԽԱՍ։—Գրական Քրոնիկ. ՋԱՊԷԼ ԵՍԱՅԵԱՆ։—Մանուշակը (Բանաստեղծութիւն) ՖԼԱՆԵՐԻ. Թարգմ. ԼԵՒՈՆ ԲԻՐԻՇՃԵԱՆ։—Թերթոն։—Ցուցատետր։

ՄԱՍԻՍի Խմբագրութիւնը կը հաղորդէ մեզ միանգամայն թէ յաջորդ թիւով պիտի հրատարակէ՝ Քերբուած մը ԱՂԵՒՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆԷ, Անձնական յիշատակներ (Դ. Շահինեանի մահուան առթիւ) ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ եւ Շոգ–մով մեծաու

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի գրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿԴԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ինչելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. Ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները Ա.

Ի՛ԻՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարվ. Բէյլիքէյ փողոց թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վոյվոտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Բռէտի Լիոնէ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ձամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Աստալիա, Ատանա, Այտըն, Ակիսոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էսքիշեհիր, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնակա, Գասիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սեւանիկ, Սամսոն, Սըվաղ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կրամներ եւ փոխանակագիրներ կը դանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գնոնիներոնով եւ ազատ տէրութիւնով ապրանքներ առնել կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիսպէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակառնութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Բուամէլիի երկաթուղեայ, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակառնութեան արժեթուղթեր եւն. եւն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Պերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ. Բումէլի երկաթուղեայ արժեթուղթերու բրուիմները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տոսէլին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

Կիսի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մանաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

Ch^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS
ձեռ. 534

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ՀԻՕ Է
Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօրլօ խան, 52—56.
Լիազօր ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ
745
Ծանօթ.—Գիւղաքաղաքներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական ապաքով եւ գիւրին կերպով կ'ազատ
Տիեզերանոյշ համբաւ
ՉԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂՄԵՐԷՆ
Պահանջեցէք ի հեռեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
387

Թ. ԿՐԻՇԱՄ
ԿԵՍԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ
Նիւթական գրամագլուխ 31 դեկ. 1898ին
162, 924, 140 ֆունտ
Հուսկան ելմուտք, ողոր-վարձներ եւ տարեկան 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆունտ
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք. կենսական թուականէն.
362, 858, 500 ֆունտ
1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 86[illegible] հրդեհներ առաջ է բերած 58,680,000 [illegible]
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ՆՇՈՒՐԸ ԵՒ ՈՐԴԻ Զորս. Մէյրանեան։ Այլուսակներ [illegible]
Մէյ[illegible]ներուն լաւ վարձատրութիւն [illegible]
Փոխ-գործակալութիւն Ղալաթիա
897 12 30

ՀԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ
ՍՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուին չի դադրանար, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ արգենութիւնէն կը զրկեն զմարդ. Թէ նոր սկսած և թէ հին ջերմամիզութիւնն անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐ ռնուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ տամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը. առանց հնար մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ յատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամրձիկները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ զատ բան չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐԻ բոլորովին զերծ է այս անհարմարութիւններէն։ Պետք. [illegible] որ այս կարգի ծանր հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն խուսափիր այս գիւտակն մեթոդով պատրաստուած դեղը գնել, պարտ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փնտռեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմրիճ կը ծախուի մոլրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղատներն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութիւնէն. ԷՄՄԻՐի անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի եէթ ձամի [illegible] Ռ ազմ պէյի Սուլթան Համամ Մէղիէի. Լի օս, Պոնէֆիսիոս դեղի մթերանոցներն ու Պանէ Գարա Քիւչիւքէան դեղատունը։
897 12 30

ՆՇՈՒՐԸ ԵՒ ՈՐԴԻ Զորս. Մէյրանեան
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Տարեկան [illegible] Բ. [illegible]
Առաջին կարգ 245 ֆրանք Բ. կարգ 175 ֆրանք Տարեկան [illegible]
516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ Լիվերբուլի եւ Արեւելեանց միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18990	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթայոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Կամբրանիա	12950	Բավիա	2945
Մուլթանիա	8445	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Ոէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	161

Դիմել առ ՋՈԼԻ ԵՒ ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթի խան, թիւ 6, 7 8 Ղալաթիա Գալաթա [illegible] փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի, Պորտոյի Միջերկրականի Իւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող տոգենաւք.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրէիս	2400
Թէպրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեսոդուս	3000	Էբրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Գիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.
Ռ. Թալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ։

ՌՈՍԻԱ
ROSSIA D'ASSURANCES
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՍՊՈՒՐԿ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմանների ներքեւ ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ։ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւեցուցումի ռոսյէջ խորտակուելէ զատ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, եւ մէկ կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ
Ընդհանուր գումար	129,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին եւ տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր ֆեճիչ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ
Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ԲԷՌԷԼԷ

Ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարտփէն վայ, հոն մասնաւոր գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇ
Ընդմէջ Հալիֆ. Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գօմս	1497	Կոգս	1011	Մալմս	724	Բօգարիս	186
Ալէրթ	3607	Գոնկս	2906	Կրօնոս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անտէլս	1341	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիբիս	1735
Արիոսպս	2972	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքատս	3557	Միվիս	1193
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Մբէրս	1200
Պոլոտինս	1264	Տուրս	2383	Հորացիս	3600	Մօնդէպէլս	1735	Թասսս	1328
Պրաւս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնս	841	Տրնամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Պրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէլ[illegible]	1671	Էլտորատս	1520	Ցիւնս	1080	Օնեցարիս	4036	Թորբիտս	487
Դալիբս	1337	Էրազս	1841	Ֆիէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Դսմէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Դարս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմսս	1700	Բօյս	510	Վօյս	1289
Զիբակ	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4532	Լէբանոն	2272	Բինալտս	1663	Տէտս	1850
Գիլ	2697	Կալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Դոլ[illegible]	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բսմէս	1789		

Քիլարս շոգենաւը, նաւապետ Պէյտի Կ, ընդհանուր տոնառքով Հալէպն հոս հասած է։
Հորաեթս շոգենաւը, նաւապետ Քիւսթի, ընդհանուր վճառքով Հալէպն հոս կը սպասուի ամսոյս 18ին։
Քոմիս շոգենաւը. նաւապետ Ծ. ս. ընդհանուր վճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼԼ ԵՆՐԻՉՕՏ
Թ. 23—24 Գեւրիւք Մեյլէթ խան Ղալաթիա։ 377

COMP[illegible] RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵ ԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՍՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Գշ. 28/10 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դ. 29/11 Իպմիր, Բիրէ. Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հասնելով Ղեքսանդրիէն (Բորդ-Սայիտ, Նաֆա. Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։
Եշ. 30/12 Սէվաստարոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 31/13 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 1/14 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Նաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖԻՆ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելեանց միջեւ բանող տոգ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Տլավիա	3500
Ադրիանեան	10500	Էմիրքրին	3500
Բէսպրիան 10500 Արբիտրն 3000
Լանքասդրիան 9000 Ալտերիան 3500
Ֆիլատէլֆիա 9000 Արապիան 3500
Գոլամպիան 8000 Աթենիան 2500
Ճորճիան 8000 Ամստրատիան 2500
Պասդոնիան 8000 Ալպաշիրն 2500
Ֆրրմինիան 8000 Լէսպիան 2000
Ֆալէրնիան 3700 Մինճօ 900
Վալենիան 3700 Օրսոդոս 800
Ֆլամինիան 3700 Լիսպան 80
Ֆապիան 3500

Աստիճանի տեղերքի եր խնդրուի երկրորդ պարագի փոխադրելու համար [illegible] հրահանգը դիկ չգտնուելն ժամանակ 24 ժամ [illegible]։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԵՅՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարտփէն վայ
600 [illegible]

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կատարուելու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կատ. Թ. 224 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՈՂ Կատ. Թ. 223 Խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	ԺԱՄ. Էսկի-Շէհիր ԺԱՄ.	3 —
12 42	» Կէօքճէ Բրուսա »	2 20
1 39	» Սապանճա Բունար »	1 38
2 33	» Ալաեունա »	12 42
3 15	» Զէքիւրլէր »	11 53
4 10	» Տէօյէր »	11 5
4 39	» Իսկանիյէ »	10 20
5 3	» Համամ »	9 53
5 14	» Կապլիկէօլ համամ »	9 44
6 1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 13
6 41	» Գէօյիւճ Զօպանլար »	8 20
7 36	» Զայ »	7 33
8 21	» Իսկանլու »	6 40
8 45	» Նասսիան »	6 15
9 16	» Աղ շէհիր »	5 53
9 48	» Աղարի քէօյ »	5 13
10 30	» Զավուշճը քէօյ »	4 35
11 8	» Իլկին »	4 3
11 55	» Գարբն-Խանը »	3 9
12 50	» Սէբաշ-Ինի »	2 27
1 22	» Մէյսան »	1 47
2 22	» Բունար-Պաշը »	12 42
3 —	ԺԱՄ. Գոնիա ԺԱՄ.	12 —
երկն.		առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԻԻՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կատ. Թ. 122 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՈՂ Կատ. Թ. 121 Խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
1 —	ԺԱՄ. Էսկի Շէհիր ԺԱՄ.	11 —
1 44	» Աղ Պունար »	10 18
2 24	» Այբիւ Քէօյ »	9 46
3 4	» Պէյլիք Ախուր »	8 58
4 9	» Սարիքէօյ »	8 1
4 58	» Պիչէր »	7 4
5 35	» Ծասիլէր »	6 27
6 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6 —
7 3	» Բալաթի »	5 16
8 21	» Մալի Քէօյ »	3 49
9 15	» Սէնճան Քէօյ »	2 47
10 —	ԺԱՄ. Էնիւրիւ ԺԱՄ.	2 —
երկն.		առաւ.

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ԲԼՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կատ. Խառն Առտու Թ. 322	Թ. 324 Խառն Իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՈՂ Կատ. Թ. 321 Խառն Առտու	Թ. 323 Խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
2 35	12 45	ԺԱՄ. Ալաեունա ԺԱՄ.	2 —	12 5
2 55	1 5	ԺԱՄ. Քէօթ-Հիսար ԺԱՄ.	1 40	11 45

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կատ. Խառն Առտու Թ. 422	Թ. 424 Խառն Իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՈՂ Կատ. Թ. 421 Խառն Առտու	Թ. 423 Խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
6 30	8 —	ԺԱՄ. Համիտիէ ԺԱՄ.	6 —	7 30
6 48	8 18	ԺԱՄ. Ատա-Բազար ԺԱՄ.	5 42	7 12